

„Burkoltan arra ösztönözzük őket, hogy ne tétlenkedjenek, hanem találják meg a helyüket a közösségben. Azt hiszem, a vendiák-találkozókon is a kollégiumban kialakult és megerősödött közösségre emlékeznek a legszívesebben a volt diákok. Bár a tanórának is élményszerűnek kell lennie, tulajdonképpen akkor tud az lenni, ha élményszerű a kapcsolat tanár és diák között, és nem biztos, hogy ez csupán az órán alakul ki.”

TARTALOM

1. **láthatár**
Szórványgondok és szakoktatás –
Bíró Blanka írása
6. **lélekjelenlét**
Játékosan előznék meg az iskolai erőszakot –
Pap Melinda írása
7. **láthatár**
Peremre szorult magyar óvodai csoport a kincses városban –
Bede Laura írása
10. **tanterem**
Sportolimpia ötödször, szívvel és lélekkel –
Szatmári Bence írása
14. **tanterem**
Elek apó mesékbe szőtt emlékezete –
Bede Laura írása
18. **láthatár**
Bírálatok keresztüzébe került az oktatási minisztérium
23. **hivatalos**

2. láthatár

Folytatódik az építkezés a nagyenyedi kollégiumban –
Pap Melinda írása

8. tanterem

Királyfik és királylányok Korzo-módra –
Kerekes Edit írása

20. portré

A falusi gyerek népdalon nőtt fel, a városi ódzkodott tőle –
Antal Erika írása

4. tanárszemmel

A diák úgy távolodik el az irodalomtól, ahogy a társadalom –
Birta-Székely Noémi beszélgetése Borsodi L. László magyartanárral

16. diákszemmel

„Nehéz-e az iskolatáska? Nagymamám segít hozni” –
A marosvásárhelyi George Coșbuc-iskola kisdíákjainak véleménye

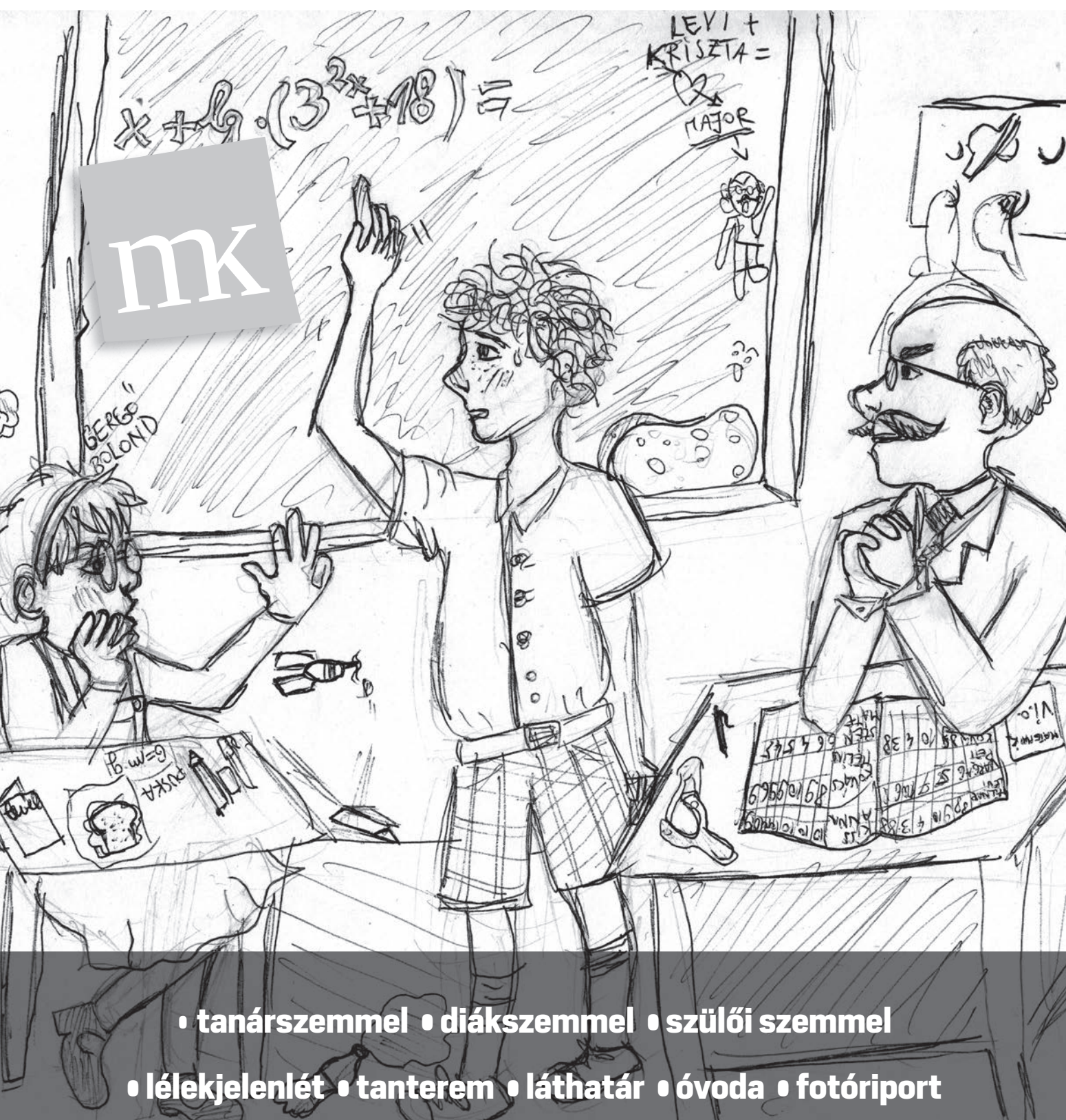
22. magánterület

Ólomkatona –
Varga László Edgár írása

12.

Ép testben ép lélek –
sportoló gimnazisták találkozója Kolozsváron

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
 • lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
 • hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
 • magánterület • térkép

Rendelje meg online
 a Magyar Közoktatást!
www.communitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2019–2020-as tanévben is számíthatunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A

K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatasi> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatasi](https://facebook.com/magyarkozoktatasi)

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
 Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
 Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
 Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
 Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
 e-mail: mko@communitas.ro
 Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Szórványgondok és szakoktatás

A szórványban minden gyerek jövőjét veszélyezteti a 2020–2021-es tanévtől érvényes korlátozás, miszerint az ötös átlag alatt teljesítő nyolcadikosok csak szakiskolában folytathatják tanulmányaikat – állapították meg a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) október eleji konferenciáján. Az erdélyi magyar szakképzés időszzerű kérdéseiről szervezett kétnapos szakmai konferenciát Kézdivásárhelyen szervezte a pedagógusszövetség, a rendezvényen az illetékesek arról beszéltek, milyen hatásai lehetnek a korlátozásnak. „Az oktatási minisztérium a szándék kiszivárogtatása nélkül, váratlanul fogadta el szeptember elején

Felvetődik a kérdés, hogy akkor ezeknek a diákoknak van-e keresnivalójuk az elméleti oktatásban. Minden megyében, sőt minden tanintézetben más lenne az ideális megoldás.

a vitatott rendeletet. Ennek kiszámíthatatlan hatásai vannak a szakoktatásra, de a szórványban a teljes magyar nyelvű oktatásra is, hiszen vannak megyék, ahol egyetlen magyar iskola vagy csak egy magyar osztály működik” – mondta Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő, a beszélgetés moderátora. Arról is beszélt, hogy a rendelet értelmében nem a képességvizsgán kell megírni az ötös átlagot, hanem a négy év általánosát is beleszámítva kell hogy meglegyen az ötös átlag. Így tulajdonképpen előfordulhat, hogy egy diák a képességvizsgán mind a három tantárgyból megbukik, ám a négy év átlagával mégis kihozza az átmenő általánost, és beiratkozhat líceumba. „Felvetődik a kérdés, hogy akkor ezeknek a diákoknak van-e keresnivalójuk az elméleti oktatásban. Minden megyében, sőt minden tanintézetben más

lenne az ideális megoldás, hogy valóban javuljon az oktatás minősége. Kérdés továbbá, hogy a rendelet valóban erősíti-e a szakiskolákat, vagy inkább megkérdőjelezi azokat, és tovább mélyíti a szakadékokat az elméleti és a szakoktatás között” – fogalmazott a főtanfelügyelő. Azt is kifejtette, hogy azokban a megyékben ahol többen él a magyarság, más problémákat vet fel a rendelet alkalmazása, mint szórványban, ahol iskolák, osztályok létét veszélyezteti. Mint elhangzott, a tanügyminisztérium kisebbségi államtitkársága bekérte az adatokat, hogy idén hány olyan diák jár líceumba, aki nem érte el az ötös átlagot. Kovászna megyében 62 gyerek van ebben a helyzetben, ez 3,8 százalékot jelent, de Kolozs, Temes, Bihar megyében még jobbak a számok, kisebb a százalékarány. Az államtitkárság elemzését várják, ebből kiderül, hogy komoly gondot okoz-e a rendelkezés, vagy sem. Váradai Izabella, a nagybányai Németh László Elméleti Líceum igazgatója úgy véli, az oktatási minisztérium a rendelettel a botrányos érettségi eredményeken próbál javítani, de ezzel valójában csak a statisztikákat kozmetikázzák, nem az átlagon javítanak. Rámutatott, Máramaros megyében évente mintegy nyolcvan magyar nyolcadikos végez, két magyar nyelvű osztályt tudnak alakítani, hiszen a szülők egy része a jó nevű román elméleti középiskolákba íratja gyerekeit. Szakoktatás magyar nyelven nem is létezik, próbálkoztak ugyan a megalakításával, de soha nem volt elég jelentkező, mindössze ketten-öten iratkoztak. Iliescu Júlia, a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum igazgatóhelyettese rámutatott, szórványban, például Temes megyében azért dolgoznak, hogy legyen magyar nyelvű oktatás, ebből a megközelítésből már másodrendű kérdés, hogy az líceumban vagy szakiskolában valósul meg. Hozzátette, a szórványban minden gyerek jövőjét veszélyezteti a rendelet, hiszen ha azok, akik nem érték el az ötös átlagot, nem iratkozhatnak be líceumba, nem lesz meg az elegendő

létszám az osztály beindításához, így a többi diák esélyét is elveszik, hiszen ők hiába értek el jobb eredményt, nem lesz osztály, ahova bejuthatnak. „Az oktatási minisztérium azt nem szabályozza, hogy ilyen esetben létszám alatti osztályok is megalakulhatnak” – hívta fel a figyelmet Iliescu Júlia. Javasolta, hogy az RMPSZ készítsen adatbázist a magyar szakoktatásról, hogy Erdély-szinten ismerjék, hol milyen osztály indul, és ez alapján tudjanak közös stratégiát kidolgozni. Többen más kérdéseket vet fel a rendelet, mint szórványban, de itt sem jelent megoldást, hiszen az

Azokban a megyékben ahol többen él a magyarság, más problémákat vet fel a rendelet alkalmazása, mint szórványban, ahol iskolák, osztályok létét veszélyezteti.

ötös átlagot nem nehéz elérni, egy 7-es négyéves átlaggal ki lehet hozni – mutatott rá Becsek Éva, a kovásznai Kőrösi Csoma Sándor-líceum igazgatója. Meglátása szerint a rendelet nem emeli a líceumi osztályok szintjét, és a szakiskolai osztályok megalakításával továbbra is gondok lesznek. A vonatkozó rendeletnek nagyobb a veszélye, mint amennyi megoldást kínál, különösképpen a szórványmegyekben – összegezte Toró Tibor, a Bálványos Intézet kutatási igazgatója. Szerinte iskolák léte kerül veszélybe, hiszen a törvény szerint legkevesebb 15 fős létszámmal alakulhatnak meg az osztályok. A szórványban akkor ezen az előíráson is módosítani kellene – javasolta az igazgató.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

Bár folyamatos munkát igényel, sikerül tartani a diáklétszámot a dél-erdélyi szórványban

Folytatódik az építkezés a nagyenyedi kollégiumban

Bár évek óta véget ért az impozáns épületegyüttes teljes felújítása, folytatódik az építkezés a dél-erdélyi szórvány egyik legfontosabb iskolájában, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban. A nagy múltú tanintézetben sikerül tartani a diáklétszámot, mondja Szőcs Ildikó igazgató, igaz, ez folyamatos munkát igényel.

Nemcsak múltja, biztató jelene és jövője is van a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumnak, mely kétségkívül a dél-erdélyi szórvány egyik legjelentősebb

szereztek fel a szakiskolás diákok számára. A kollégiumban a líceumi oktatás és a nagy múltú pedagógusképzés mellett pár éve szakosztály is működik:

mai napig nem szolgáltatott vissza az egykori tulajdonosnak, az Erdélyi Református Egyházkerületnek. Hasonló helyzetben van még a mellette lévő, kívülről elhagyatottnak tűnő Kós-épület is, melyben többnyire a délutáni foglalkozások, táncórák, cserkésztalálkozók zajlanak. Szőcs Ildikó igazgató szerint mivel még zajlik a visszaszolgáltatási eljárás, sem az állam, sem az egyház nem fektethet bele, így csak belülről meszelgetnek, hogy használható maradjon az ingatlan.

Az óvodánál is égetőbb szükség van a most épülő bölcsődére, ugyanis – mint az igazgató meséli – egyre több szülő igényli a felügyeletet 3 évesnél kisebb gyereke számára, míg a nagyobbaknál hosszított programra lenne szükség. Szőcs Ildikó azt reméli, már decemberre sikerül elkészülnie az épületnek, melyben jövő tanévtől indulna be az óvodai és bölcsődei oktatás.

De ezzel nem ér véget az építkezés: az egyházkerület a tornakertben is felújítási munkálatokat tervez, a tervek szerint a nagy és kis sportpályát, illetve a lelátókat újítyják és szerelik fel.

Tartható a gyereklétszám

A kisgyerekes szülők igényeire hatványozottan odafigyelnek, hangsúlyozza az igazgató, hiszen csemetéik jelentik az utánpótlást a kollégium számára. Miközben a magyar – és nemcsak a magyar – iskolák Erdély-szerte a gyereklétszám csökkenésére panaszkodnak, a kívül-belül felújított, legmodernebb eszközökkel – okostáblákkal, internet-hozzáféréssel – rendelkező enyedi kollégiumban tartani tudják a 600-as diáklétszámot.

A gyönyörűen megújult, nagy múltú enyedi Bethlen Gábor Kollégium

tanintézete. A Bethlen Gábor erdélyi fejedelem által 1622-ben Gyulafehérváron alapított, majd későbbi utódja, Apafi Mihály által Nagyenyedre költöztetett kollégiumban nem állt le az építkezés, hiába zárult le már évek óta a hatalmas épületegyüttes uniós forrásokból történő felújítása.

Óvoda és bölcsőde épül a tankonyha után

Szőcs Ildikó igazgató a közelmúlt megvalósításai között említi, hogy az iskola udvarán található egykori tanári lakásban tankonyhát alakítottak ki és

szakács-pincér szakon folyik képzés. Az itt tanuló diákoknak biztosít gyakorlatorientált lehetőséget a májusban átadott korszerű épület, melyet az új tanévtől vehettek használatba.

A tankonyhától nem messze, az udvar Bagolyvár melletti oldalán szintén építkezés zajlik: az egykori kiskórház helyén a magyar kormány óvoda- és bölcsődeépítési programja keretében épül új óvoda és bölcsőde, meséli az igazgató. Aki szerint az új óvodára egyrészt azért van szükség, mert kinőtték a korábbi épületet. Másrészt ez azon ingatlanok egyike, melyet a román hatóságok

Az alsó tagozaton jelentkező hiányt később a középiskolában pótolják, az egyetlen nyolcadik osztály a líceumban háromra nő azáltal, hogy a kollégium még mindig képes máshonnan fiatalokat vonzani. „A Gyimesekből most is jöttek 9. osztályba. Bákó megyei csángók is vannak, a Gyergyói-medencéből is vannak gyerekek. Kolozs, Maros megyéből is jönnek” – meséli az iskolaigazgató, hangsúlyozva, az enyedi kollégium mindig is erdélyi szórású iskola volt. És annak ellenére az maradt, hogy a tanítóképzőnek messze nincs már akkora vonzereje, mint évtizedekkel korábban. A képző mellett a reál szakon is rendszeres a túljelentkezés, és a szakosztály iránt is megvan a kellő érdeklődés.

Az elemistáknak is segítenek iskola után

Az óvodában az új tanévben 70 gyerekkel számolnak három csoportban. Ebből két csoport hosszított programú, mintegy 40-en délután is az intézményben maradnak. Az elemi iskolában öt osztály indult előkészítőtől 4. osztályig, összesen 106-an kezdték el az új tanévet, melyben a magyar kormány segítségével révén támogatott délutáni oktatásra is van lehetőség.

A kollégiumban négy éve működik délutáni oktatás, meséli az igazgató, melyet eddig pályázati úton finanszíroztak, a Szász Pál Egyesület vállalta magára a működtetését. Mostantól azonban az Iskola Alapítványon keresztül intézményes keretben lehet működtetni Erdélyszerte. „Négy csoport indul, nagy szükség van rá, főleg a vegyes házasságok esetében. Szórványvidéken a vegyes házasságból származó gyerek – főleg ha az anyuka román –, nagy valószínűséggel román iskolában köt ki” – magyarázza Szócs Ildikó, aki szerint ezért van az a furcsa helyzet, hogy a kollégiumban sok román nevű gyerek van – az anyuka magyar és az apuka román –, míg a román iskolákban sok magyar nevű gyerekkel találkozni. Rámutat, a délutáni oktatás átsegíti a szülőket egy problémán, ugyanis sok vegyes házasságban élő anyuka-apuka azért nem vállalja a magyar iskolát, mert azt hiszi, hogy délután folyamatosan ott kell ülni a gyerek mellett, és magyarul tanítani. A másik haszna a most induló iskola utáni programnak, hogy kompetenciafejlesztést

is biztosít, és ezáltal rásegíti a gyereket arra, hogy önállóan is tudjon majd tanulni.

Szórványbeli együttműködés

Míg az 5–8. osztályban csak egy sor osztály van, a középiskolában már két líceumi és egy szakiskolai osztállyal számolnak évfolyamonként, ami a más térségekből érkező diákok révén telik fel. Ezzel magyarázható, hogy a mintegy 600 diák közül 120 körül van a bentlakók száma. A bentlakók nagy része – aki szociálisan is rászorul, és jól tanul – szinte ingyen, havi 50 lejes hozzájárulással lakik a kollégiumban, ahol teljes ellátásban részesül. A támogatott bentlakási helyekre minden évben pályázatot ír ki az iskola háttérintézményeként működő Bethlen Alapítvány, van, aki teljes, van, aki rész támogatást élvez.

„A dél-erdélyi szórványból is hatékonyabban be tudjuk hozni a gyerekeket, amióta nagy erővel működik az ösztöndíjprogramunk, a keresztszülőprogram” – mondja az igazgató. Ebben a munkában a pár éve indult magyarlapádi szórványkollégiummal is hatékonyan együttműködnek, mely a kisebb gyerekeket gyűjti össze a térségből, akik aztán kilencediktől a kollégiumban folytatják tanulmányaikat. De egy volt diákunk, Kerekes Zoltán által irányított Bástyá Egyesülettel is jó az együttműködés, mely a Beszterce-Naszód megyei Vécében és Magyardécsében működtet szórványkollégiumot. „Egy olyan diák fog a délutáni oktatásban dolgozni, aki annak idején a Bástyá Egyesület révén került hozzánk tanítóképzőbe. Ezek nagyon szép történetek” – meséli örömmel az igazgató.

Fontos háttérintézmény az alapítvány

A kollégium fontos háttérintézménye a Bethlen Alapítvány, mely különböző pályázatok révén számos tevékenységhez biztosít finanszírozást. „Sokszor azon gondolkodom, alapítványi elnökként vagy igazgatóként van több dolgom. A Bethlen Alapítvány ugyanis az iskola háttérintézménye, az állami támogatásból épp csak takaréklángon tudjuk működtetni az intézményt. Minden fejlesztés, az internethálózattól a bútorzatig, a bentlakási ágyaktól a matraco-

ruháiig, versenyekre való kiszállásig, tanári lakásokig – hogy csak néhányat említsek – az alapítványnak köszönhető” – hangsúlyozza Szócs Ildikó. Aki szerint az ingyenes bentlakási lehetőség ellensúlyozásaként „félő-szerető odafigyeléssel terelgetik a diákokat”, hogy jól tanuljanak, illetve alternatív tevékenységeken vegyenek részt, legyen szó önképzőkörről, tánccsoportról, cserkészetről vagy egyéb tevékenységről.

„Burkoltan arra ösztönözzük őket, hogy ne tétlenkedjenek, közösségben legyenek, találják meg a helyüket” –

Szócs Ildikó: az enyedi kollégiumban tartani tudják a 600-as diáklétszámot

magyarázza az igazgató. Indoklasként hozzászói: a vendiák-találkozókon is ezekre a tevékenységekre, az itt megerősödött közösségre emlékeznek a legszívesebben a volt diákok. Rámutat, bár a tanórának is élményszerűnek kell lennie, az akkor tud az lenni, ha élményszerű a kapcsolat tanár és diák között, és nem biztos, hogy ez csupán az órán alakul ki. „A délutáni foglalkozásokon olyasmit lehet átadni, ami élményszerűvé teszi a gyerekeknek az itt-tartózkodását” – magyarázta Szócs Ildikó. Az intézményvezető szerint ez az egyik oka annak, hogy ma is Erdély különböző szegleteiből érkeznek diákok a nagyenyedi kollégiumba, hiszen volt diákjaik a legjobb nagykövetek.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Beszélgetés Borsodi L. László magyar nyelv és irodalom tanárral

A diák úgy távolodik el az irodalomtól, ahogy a társadalom

– Borsodi L. László a tanári hivatás mellett költő, irodalomtörténész, kritikus, szerkesztő. Segítik, támogatják vagy ellenkezőleg, akadályozzák ezek a szerepek egymást?

– Az, hogy tanítok is, írok is, szerkesztek is, mindenképpen pozitív hatással vannak egymásra, hiszen mind-egyiknek ugyanaz az alapja: az olvasás. Azt gondolom, hogy különböző jellemű tevékenységeim során többféle olvasmánnyal találkozom, mint ha ezek közül csak egyik területen dolgoznék, ugyanakkor más-más típusú szakmai tudást és az irodalmi szövegekhez való eltérő közelítési módot igényelnek ezek a munkák. A tanár céljainak eléréséhez szükséges képességek (megmagyarázni, elgondolkodtatni, közel vinni, átadni) talán termékenyítően hathatnak arra az interpretációs gyakorlatra, amelyet tanulmány- vagy kritikaírás közben igyekszem érvényesíteni, és fordítva: a primér szövegekkel való magántalálkozásaim, illetve a szakirodalom olvasása során született megértési kísérleteim szakmai szempontból megalapozottabbá tehetik, hitelesíthetik azt, amit tanárként órán képviselek: hogy médiumként hozzásegítek a diákot ahhoz, hogy dialógusba léphessen a szöveggel.

– Hogyan látod, a fiatalok napjainkban valóban eltávolodnak az irodalomtól? Milyen magyar irodalmat tanítani nekik?

Borsodi L. László 1976-ban született Csíkszeredában. 1994-ben érettségizett szülővárosában, a Márton Áron Főgimnáziumban. Egyetemi tanulmányait a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen végezte magyar–angol szakon. 2000-ben diplomázott. Azóta egykori középiskolájának irodalomtanára. 2015-ben doktorált a szegedi egyetemen irodalomtörténetből. Tíz kötet szerzője.

– A fiatalok annyira távolodtak és távolodnak el az irodalomtól, amennyire a mai társadalom: a szüleik, részben a nagyszüleik és az a szűkebb-tágabb közeg, amelyben élnek. Irodalmat tanítani éppen annyira nehéz vagy könnyű nekik, mint amennyire nehéz vagy könnyű megértetni az anyagiakért hajtó felnőttek jó részével, hogy miért fontos irodalmat olvasni, szövegértelmezéssel foglalkozni.

Akárcsak húsz évvel ezelőtt, az irodalomtanítás, -tanulás alapja ma is az olvasás: hogy olvasson a tanár, és olvasson a diák. Emlékszem, másfél-két évtizeddel ezelőtt sem voltam maradéktalanul elégedett azzal a mennyiséggel és minőséggel, amennyit és amit a diákjaim olvastak.

– Közel húsz éve vagy a tanári pályán. Léteznek-e napjainkban a tanárok munkájában új kihívások, szemben a húsz évvel ezelőttiekhez képest?

– Akárcsak húsz évvel ezelőtt, az irodalomtanítás, -tanulás alapja ma is az olvasás: hogy olvasson a tanár, és olvasson a diák. Emlékszem, másfél-két évtizeddel ezelőtt sem voltam maradéktalanul elégedett azzal a mennyiséggel és minőséggel, amennyit és amit a diákjaim olvastak, de a közelmúlt és a jelen tapasztalatai felől visszatekintve azt kell mondanom: nem vettem észre, hogy milyen kiváltságos helyzetben vagyok. Míg korábban általános, bevett gyakorlat volt az olvasás, és a rám bízott

fiatalok változó, de egy bizonyos megnyugtató minimumot jelentő olvasottsággal jöttek a középiskolába, kevesebb szövegértési nehézséggel küszködtek, és ezért jobban el is tudtak mélyülni abban, amit olvastak, addig ez a mai átlagdiákokról nem mondható el.

Olvasás szempontjából enyhén szólva nem mindenevők, már nem sokan vannak olyanok, akik válogatás nélkül falnák a könyveket, főként a szépirodalmat. Az utóbbi évtizedek digitális technikai vívmányai, eszközei észszerűtlen, túlzásba vitt használatának, a gondolkodást, a kételkedést igénylő értelmiségi attitűdöt irtó vásárlói szemléletnek, valamint az önmegvalósítás lehetőségét fennenn hirdető társadalom maszlagetetésének köszönhetően sokuknak nem a könyv az elsődleges információszerzési forrás, nem a szépirodalom olvasása a(z) (szabad)idő kitöltésének fő formája, s amint az előző kérdésre adott válaszomban utaltam rá: ehhez még hozzájön az, hogy kevesen látnak jó példát otthon vagy a tágabb környezetükben, hiszen most *nőtt fel* egy olyan szülőgeneráció, amelynek jelentős része szintén nem olvas, következésképpen nem is olvastat.

– Az olvasóvá nevelés igazi kihívás a tanárok számára napjainkban, hiszen a digitális technológia, az internet és média világa valósággal felszippantja a diákokat. Te hogyan birkózol meg ezzel az akadállyal? Tapasztalataid szerint vannak olyan módszerek, technikák vagy eszközök, netalán trükkök, amiket az irodalomtatásban sikeresen lehet alkalmazni? Ha vannak, neked és a diákjaidnak melyek váltak be?

– Annak ellenére, hogy az én diákjaim is az imént körvonalazott világ fiai, leányai, sokan vannak, akik olvasó lények. Egy részük olyan környezetből jön, ahol az olvasásnak hagyománya van, ezért

maguk is gyakorlott olvasók, akik iskolait is, mást is vagy csak mást olvasnak, ami egyáltalán nem baj. A kihívás számomra az, hogy miként lehet őket iskolai keretben, a tanterv szabta és a kimeneti követelmények által meghatározott elvárásokkal megtartani ugyanolyan lelkes olvasóknak, mint ahogyan érkeztek, illetve hogyan lehet még igényesebb, még értőbb és minőségibb olvasókká nevelni őket. A másik részük az általam alkalmazott módszerek (pl. közös megbeszélés, előzetesen megadott szempontok alapján a diákok által tartott kiselőadás formájában történő interpretáció, prezentáció képanyaggal, filmrészletekkel stb.) hatására kezdenek el rendszeres(ebb)en olvasni, kezdetben kisebb-nagyobb félreértésekkel, szövegértési nehézségekkel küszködve, de sok akaratlansággal, odafigyeléssel és jó szándékkal elindulnak a fejlődés útján, és látványos eredményt érnek el a négy év végére. És vannak olyanok, akik úgy járnak végig a középiskolát, hogy

Ezt a kísérletezési lehetőséget, melynek nyomán néhány mag jó földbe hull, igaz, jó néhány az útszélre is jut... És azt, hogy a diákok elviselik a tanár őszinteségét.

„ügyeskedéssel”, internetes tartalmak segítségével hallomáskultúrára tesznek szert, már most, fiatalon életelvé avatva a sznobizmust. Őket megszólítani talán a legnehezebb, vagy egyszerűen lehetetlen. Egyre inkább az a meggyőződése – de erre vajmi kevés lehetőséget ad a jelenlegi oktatási keret és atmoszféra –, hogy ezt a réteget rövid szövegeknek a tanteremben történő felolvasásával és közös megbeszélésével lehetne megnyerni az irodalomnak, esetleg előzetes tematikus igényfelmérés szerint választani számukra megfelelő szövegeket, hogy legalább megérezthessük velük, miről maradnak le, ha nem olvasnak.

Meggyőződése, hogy üdvös módszerek, technikák, amelyek egyöntetű sikeresek lennének az irodalomoktatásban, nincsenek. Azt gondolom ugyanis, hogy hatékony irodalomoktatás a diákok olvasása és olvastatása nélkül nincs, az

olvasás megszerettetésében pedig a digitális eszközök észszerű felhasználásának van/lehet szerepe, de nem helyettesítheti magát az olvasást. Szükség van tehát a tanulói hozzáállásra és nyitottságra, az akarásra, ennek ébren tartásában pedig a szülői segítségre. Ugyanakkor körülmények ide, követelmények oda, az olvasóvá nevelésben a felelősség jelentős része a tanítóké, illetve a miénk, irodalom- és nyelvtanároké, akiknek erkölcsi-szakmai kötelességünk különböző módon kísérletezni, naponta megpróbálni megtalálni a kulcsot a ránk bízottak szívéhez és elméjéhez, hogy megérezzék: irodalmat olvasni a létet gazdagító lehetőség.

– Mit találsz a legszebbnek a pedagógusi munkádban?

– Ezt a kísérletezési lehetőséget, melynek nyomán néhány mag jó földbe hull, igaz, jó néhány az útszélre is jut... És azt, hogy a diákok elviselik a tanár őszinteségét. Ha érzik, tudják, hogy igazságos vagyok, akkor nem veszik rossz néven azt sem, hogy igényes vagyok, mert tudják, hogy a javukat akarom. Nyilván, ahhoz először önmagammal szemben kell igényesnek lennem. Ha sikerül ennek szellemében együtt dolgoznom a diákjaimmal, akkor ez százszoros termést hoz, ami számomra azt is jelenti, hogy volt osztályaim közül sokan fontosnak tartják meghívni engem is az éves találkozókra.

– Milyen Borsodi L. László, amikor nem tanár, nem író, költő vagy szerkesztő?

– ...és nem az erdélyi ferencesek sajtóreferense... Hát azzal a Borsodi L. Lászlóval sajnos elég ritkán lehet találkozni. De ha mégis, akkor férj, családapa, aki szeret otthon lenni a feleségével, a fiával és a lányával, esetleg zenét hallgat, és olyan valaki is, aki szeret a barátai társaságában lenni, jókat beszélgetni, ugratni egymást, közben meg illogatni egy üveg jóféle szekszárdit vagy mást.

– Milyennek látod az irodalomoktatás jövőjét? Mit üzennél a kezdő tanároknak, mire figyeljenek, mire készüljenek fel?

– Mivel az egyetemi diplomámon nem szerepel a jós vagy a próféta megnevezés, és efféle képességeim sincsenek, ezért fogalmam nincs, milyen lesz az

irodalomoktatás jövője, de ha az elmúlt húsz évet vesszük alapul, akkor a jövő olyan lesz, mint amilyenek most tapasztaljuk: a még mindig reformokra váró oktatási rendszer helyben állásából következően ellentmondásos és rugalmatlan marad, amelyben tovább folytatódik majd – ha a nyolcadikos írásbeli vagy a tizenkettedikes szóbeli záróvizsgákra gondolunk – az irodalomtanítás irodalomtalanítása. A kezdő tanároknak, a jövő tanárainak pedig azért kellene fel-

Borsodi L. László: „megfelelő szövegeket kell felolvasni és közösen megbeszélni”

készülteknek, rugalmasaknak, nyitottnak és kreatívaknak lenniük, hogy megértsék, és diákjaikkal megértessék: a(z) (irodalom)tanítás türelmet igénylő folyamat, mert összetett, képességeket fejlesztő, kibontakoztató folyamat, amelyet művelni felelősségteljes feladat, tehát több, mint a lebutított vizsgakövetelményeknek való megfelelési kényszer. Egyértelmű, mihez kell(ene) igazodnunk, mit kell(ene) követnünk. Azt, amit az egyetemen a pedagógiatanárom mondott: „Tudja, az oktatási rendszerrel mindig is baj volt, a rendszert lehet szidni, mert megérdemli. A kérdés az: ön hogyan dolgozik a rendszeren belül.”

BIRTA-SZÉKELY NOÉMÍ

bszekelynoemi@yahoo.co.uk

Tizenkilenc csíkszéki település ötödikesei vesznek rész a Juventutti Alapítvány Erőd programjában

Játékosan előznék meg az iskolai erőszakot

Tizenkilenc csíkszéki iskolában szervez játékos, élménypedagógiai foglalkozásokat az ötödik osztályosoknak szeptember végétől a csíkszeredai Juventutti Alapítvány. Az Erőd elnevezésű program célja az iskolai erőszak megelőzése.

Négy éven keresztül működött, így további támogatókat keres a csíkszéki iskolákban beindított programjához a csíkszeredai Juventutti Alapítvány. Az Erőd elnevezésű program nem titkolt célja az iskolai erőszak megelőzése, ezt pedig oly módon akarja elérni a szociális tevékenységéről híres alapítvány, hogy már ötödik osztálytól érzelmeik felismerésére, jobb kezelésére nevelné a gyerekeket.

finanszíroznak. Így a folytatáshoz további szponzorok jelentkezését várják.

Empátiafejlesztés és dühmenedzsment játékosan

A 90 perces tervezett foglalkozások játékos formában fejlesztik a gyermekek készségeit, árulták el az alapítvány munkatársai. Akik ezáltal többek között a magabiztosság, az önbizalom, az önreflexió, az elfogadás, a tolerancia, a relaxáció, az önkontroll, a fegyelem, az empátia, az érzelemfelismerés, a térbeli tudatosság, a dühmenedzsment, a csapatépítés készségeinek fejlesztését szeretnék elérni. Utóbbi amiatt is fontos, mivel egy összetartó csapatban jobban figyelnek egymásra a tagok, és kevésbé fordulhat elő bántalmazás, hangsúlyozták.

Ugyancsak fontos az érzelemfelismerést elősegítő játék, melynek során a gyerekek megtanulják kifejezni saját érzelmeiket, illetve felismerni társaik különböző arckifejezéseit és az emögött rejlő lelki állapotot.

Érzelemfelismerés már gyerekkorban

Balázs Brigitta, az alapítvány programkoordinátora a foglalkozásokon használt eszköztárról elmondta: az alkalmazott játékoknak üzenetük, tanulságuk és készségfejlesztő tulajdonságuk van. Az egyes játékok során úgynevezett érzelmi kártyákat, szükségletkártyákat és erőforráskártyákat használnak, melyek segítségével a gyerekek megtanulják kifejezni saját érzelmeiket és leolvasni társaikét. Emellett a tevékenységek során zenés-mozgásos gyakorlatok és előítélet-felismerő gyakorlatok is lesznek, és megannyi érdekes játék, mely erősíti bennük az összetartozás érzését.

A programkoordinátorok egyébként minden foglalkozás végén kérdőív segítségével rögzítik a tapasztalatokat, melyeket szükség esetén az osztályfőnökkel vagy az iskolapszichológussal is megvitatnak. A problémás esetekre is megpróbálnak megoldást találni az Áradat Egyesület szakmai segítségével.

Az Erőd program létjogosultságát mi sem indokolja jobban, minthogy a romániai iskolákban az utóbbi években nőtt az erőszakos cselekmények száma, mely nemzetközi felmérések szerint az egyre gyakoribb internethasználattal, agresszív számítógépes játékok használatával is összefügg.

Az érzelmek felismerésére, hatékony kezelésére tanítják a diákokat

„Az iskolai erőszak, az iskolai bántalmazások témájával fontos foglalkozni, hiszen egy 2016-os felmérés szerint négyből egy diák tapasztal vagy találkozik ilyen esettel. A helyzet pedig azóta sem javult, hanem egyre rosszabb” – jelentette ki a program elindítása kapcsán szervezett csíkszeredai sajtótájékoztatón Hasenec Tímea, a Juventutti Alapítvány elnöke. Bevezetőjében elmondta, az Erőd programot épp azzal a céllal indítják, hogy megelőzzék az iskolai erőszakot.

A rendhagyó projekthez 19 csíkszéki általános iskola csatlakozott 32 ötödik osztállyal. Összesen 740 tanuló számára tartanak majd havi rendszerességgel foglalkozásokat az alapítvány munkatársai. Akik már az elején folytonosságban gondolkodnak, azt tervezik, hogy négy tanéven keresztül működtetik a programot, melyet egyelőre pályázati forrásokból és a csíkszeredai önkormányzat támogatásából

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Peremre szorult magyar óvodai csoport a kincses városban

A kolozsvári Hársfailla óvoda több csoportja költözni kényszerült tanévkezdés előtt kevesebb mint egy héttel. A legrosszabbul talán a magyar óvodások jártak, akik a Ferenc József (Horea) úti intézetből a város peremére, a Bácsi úti ingatlanba kerültek.

A szülőket és pedagógusokat egyaránt váratlanul érte a tanévkezdés előtt két héttel kapott hír, miszerint a kolozsvári Hársfailla óvoda Ferenc József (Horea) úti épületét kiürítik, a csoportokat pedig szétszórják városszerte. A kolozsvári zsidó hitközség tulajdonában levő épület sorsa már évek óta bizonytalan, ugyanis a hitközség 2011-ben értesítette az intézményt működtető helyi önkormányzatot, hogy az ingatlant kulturális és szociális központtá alakítanák, és nekilátnának a tartozásának. A többéves haladék, majd figyelmeztetés után a hitközség kilakoltatási pert indított, amelyet nemrég jogerősen megnyert. Ezt követően a Kolozs megyei tanfelügyelőség hozzákezdett a csoportok elosztásához, és többféle lehetőség kizárása után a magyar csoportot a Bácsi úton működő Babszemjankó (Neghinița) óvodához csatolták.

„Az illetékesek inkompetenciája miatt egy központi, életképes magyar óvodai csoport kiszorult a város peremére” – írja szerkesztőségünkhöz eljuttatott nyílt levelében a Méhecske csoport szülői közössége. Gergely Erika, a magyar csoport óvónője megkeresésünkre elmondta, ezt a levelet a szülők átnyújtották Török Zoltán főtanfelügyelő-helyettesnek, aki megígérte, hogy az ő jelenlétében átadhatják a dokumentumot Valentin Cuibus főtanfelügyelőnek, de ez nem valósult meg. Gergely Erika kifejtette, nem az ő tiszte megmondani, hogy kit terhel a felelősség.

Oláh Emese alpolgármester szerint próbáltak maximálisan operatívan eljárni, de elismerte, hogy az önkormányzat is késlekedett a tervek megvalósításával. A Hársfailla óvodának

ugyanis már 2017-ben megígérték az Állomás utca 4. szám alatti ingatlan felújítását és átadását, ez azonban akora infrastrukturális befektetéseket vont maga után, hogy nem sikerült sem a 2018–2019-es, sem a 2019–2020-as tanév megkezdéséig megfelelő állapotba hozni.

Gergely Erika szerint mindvégig tudták, hogy költözniük kell, de bíz-

„Az illetékesek inkompetenciája miatt egy központi, életképes magyar óvodai csoport kiszorult a város peremére” – írja szerkesztőségünkhöz eljuttatott nyílt levelében a Méhecske csoport szülői közössége.

tak abban a változatban, amelyet az önkormányzat felajánlott. Így váratlanul érte őket, hogy két héttel a tanévkezdés előtt értesültek arról: a tulajdonosok megnyerték a kilakoltatási pert, a megígért ingatlan felújítása nem fejeződött be, ezért a hat csoport szétszóródik a városban.

A tanfelügyelőség határozata szerint az egyik csoport megszűnt, mert a törvény által előírt életkornál fiatalabb korosztályhoz tartozó gyermekeket foglalkoztatott; a két román nagycsoport a Kund vezér (Toduța) utcai Szentjánosbogár óvoda épületébe került, és Hársfailla óvodaként működik a továbbiakban is. A Vasutasok parkja közelében lévő Mesék Házikója óvoda is kapott egy csoportot, valamint a

Rudolf (Decebal) úton található Hársfailla tagóvodát is kibővítették egy román csoporttal. Csupán a magyar csoport „maradt a levegőben”, amelynek valamilyen oknál fogva nem jutott helye abban a Szentjánosbogár óvodában, amely négy üres teremmel rendelkezett, de csak két csoportot fogadott be – fogalmazott a pedagógus.

Valentin Cuibus főtanfelügyelő úgy döntött, a magyar közösséget a Vidám Vonatocska óvodába osztja. Az óvónő szerint az ott uralkodó állapotok sem stratégiaileg, sem helyszíniileg nem feleltek meg az előírásoknak, és csak pár hónapig tartózkodhattak volna az épületben. Végül a kincses város alpolgármesterének közbenjárásával a Bácsi úton lévő Babszemjankó óvoda felajánlotta egyetlen szabad termét.

A szülőknek augusztus végén, szeptember elején nem volt más választásuk, mint rábólintani erre a megoldásra, hiszen tanévkezdés előtt már nem igazán volt lehetőségük, idejük átíratására. Viszont nehezményezik, hogy ez a helyszín legalább 15 percnyi távolságra van a Ferenc József úttól. Azt is megemlíti, hogy a Hársfailla óvodában a napi étkeztetés 8 lejbe került, az új intézetben pedig 11 lejbe.

„Mégis visszük gyermekeinket a Bácsi út 56. szám alá, hiszen a Méhecske csoport pedagógusai olyan példaértékű szakmai és erkölcsi tartást mutattak, amely garancia gyermekeink minőségi oktatására, és ezt semmiképpen nem akarjuk elveszíteni – hangsúlyozzák nyílt levelükben a szülők.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

Műemlék-pedagógiai foglalkozások Lépésben elemistáknak is

Királyfik és királylányok Korzo-módra

Kolozsváron mára közzismertté vált a Korzo-lányok négyese: a fiatal művészettörténészek szokatlanul új stílusban nyúlnak a történelemhez, és hozzák azt emberközelbe érdekes, mozgalmas, játékos tálalásban. Tematikus helytörténeti sétáikkal, munkafüzetekkel, gyermekfoglalkozásaikkal és saját fejlesztésű Mátýásos társasjátékukkal évek óta úgy ismertetik

Városséták Mátýással, muzikkal, Pokémonnal

Alapfokú egyetemi tanulmányaik végeztével az ifjú művészettörténészek teljes gőzzel belevetették magukat Kolozsvár helytörténetébe, sok-sok kutatással különleges, érdekes részleteket derítettek fel történelmi személyiségekről, műemlék épületekről, jelesebb eseményekről, és

növényábrázolások alakulását ismertetik a 17. századtól az 1900-as évekig, ehhez kapcsolódóan egy munkafüzetet is kidolgoztak, további két munkafüzetük pedig a 700 éves Kolozsvárról szól, illetve Mátýás király udvaráról és kolozsvári örökségéről. A sétákról és a munkafüzetekről további részleteket a Korzo Egyesület honlapján lehet találni (korzo.org.ro).

Lépésben címmel szeptembertől elindították elemistáknak szóló új programsozaratukat a Vallásszabadság Házában, az épített környezeti nevelést célzó foglalkozás közvetlen hangulatban, beszélgetések, játékok, kézműves foglalkozások révén ismerteti meg a 7–10 évesekkel Kolozsvár épületeit, híres személyiségeit, legenda- vagy anekdotaszámba menő történeteit. A foglalkozásvezetők reményei szerint ennek köszönhetően a gyerekek tudatosabban viszonyulnak majd a városi környezethez, ha megismerik az épületeket, történeteket, akkor sokkal inkább a magukénak fogják érezni az ehhez kapcsolódó tárgyi örökséget, és ebből a kötődésből fakadóan vélhetően jobban is értékeli, óvják. A Lépésben foglalkozások témája havonta változik, szeptemberben Mátýás királlyal és kora Kolozsvárával ismerkedtek. Szó esett az épületről, ahol Mátýás született, arról, vajon mit is láthatott az édesanyja, Szilágyi Erzsébet, amikor kinézett az ablakon, hogyan öltözködtek az 1400-as évek kolozsvári lakosai, viseltek-e a hölgyek subát, netán zoknit.

FOTÓK • BIRÓ ISTVÁN

A múzeum- és műemlék-pedagógia lelkes művelői a fiatal művészettörténészek

illusztris elődeink alakjait, hogy azok pidesztálon álló tekintélyes szoboralakokból igazán szerethető hőseinkké váljanak.

Víg Boglárka múzeumpedagógus, Barazsuly Viktória Adrienn doktorandusz a két világháború között Magyarországon megjelent Reklámélet című folyóiratot kutatja, Gál Zsófia doktorandusz a kolozsvári századfordulós épületeket, Újvári Dorottya doktorandusz pedig fényképalbumokat. Ha így folytatják, évtizedek múlva alighanem a múzeum- és műemlék-pedagógia helyi meghonosítóiként fogunk rájuk hivatkozni, Kolozsváron mindenképpen, hiszen régióinkban ez a hatékony oktatási műfaj napjainkban még nagyon gyerekcipőben jár.

egyre-másra születtek a tematikus sétáik, amelyekből mára már kilenc van. Ezen a városnéző sétákon bemutatják az 1989-es rendszerváltás kolozsvári helyszíneit, a kolozsvári muzikát, a hajdani mulatókat, a Mátýás-kultuszt, a Mărăști és Györgyfalvi negyed szocmodern építészeti örökségét, a reformáció kolozsvári eseményeit, igaz-hamis történeteket a középkori városról, a gyalui várkastély történetét, de a néhány évvel ezelőtti megjelenésekor roppant népszerű okostelefonos játék, a félig valóság, félig virtuális Pokémon nyomán Pokésétát is szerveznek. Interaktív tárlatvezetéssel a kolozsvári Művészeti Múzeum állandó tárlatának egy részét, ezen keresztül pedig a

Kevés szó esik helytörténetről a suliban

– Nem először szerveztek diákoknak tematikus foglalkozást. Hogyan született ez az új sorozat/formátum?

– 2015-ben szerveztünk múzeumpedagógiai foglalkozást a Művészeti Múzeumban, s azóta terveztük hasonló program megvalósítását, amikor művészeti alkotásokról, az örökség fogalmáról beszélgethetünk gyerekekkel. Tavaly bekapcsolódtunk néhány fesztivál, gyereknap programjába, és Mátýás királlyal

meséltünk, valamint kézimunkáztunk, akkor ugyanis várat készíthettek a gyerekek. Ezeket a programokat műemlék-pedagógiai foglalkozásnak nevezik a szakkönyvek, és ezek által nálunk pótolni lehet az iskolai tananyag hiányosságait is, hiszen kevés szó esik az épületekről, művészettörténetről, helytörténetről a suliban. Mindezeket a tapasztalatokat alapul véve indítottuk az új Lépésben programot, amely ugyanazt a nevet viseli, mint a családi munkafüzeteink, hiszen ugyanaz a célunk vele – részletezte Újvári Dorottya.

A szeptemberi foglalkozásnak már a címe is – királyfik és királylányok Mátyás udvarában – jelzi, hogy a foglalkozásvezetők teljesen a gyermekek szempontjából, a számukra leginkább befogadható módon igyekeznek megközelíteni a témát, tulajdonképpen együtt tanulmányozzák Mátyást és korát, közösen alakítják át a bennük kialakult királyképet, és építik fel az új, árnyaltabb Mátyás-alakot. Az elmesélt-eljátszott történetek által a mesékből már elemista korban is eléggé ismert igazságos királyról kiderül, hogy a koronája és palástja alatt emberből volt ő maga is. S mire a papírpohárból elkészültek a csillogó-villogó koronák, a gyerekek már szembesültek azzal, hogy Mátyás talán nem is éppen az a nagyorrú, hatalmas lábú figura, akit a mesékből megismertek, hiszen a korabeli ábrázolások között is különbségek vannak. Azt is megtudhatták, hogy milyen volt a szépségideál 500 évvel ezelőtt, beszélgettek arról, milyen lehetett a koronázás, a trónterem. Egyyszerre dolgozott a kezük, az eszük és a fantáziájuk, miközben pedig „csak” játék volt az egész.

– A Vallásszabadság Háza tematikájú októberi foglalkozás után mi körvonala-zódik novemberben és decemberben?

– Novemberben a város lesz a téma: mit jelent egyáltalán ez, hogyan éljük meg az ittlétet, miként használjuk tereit. Korábban volt már sétánk egy harmadikos csoporttal, akiknek feltettük ezeket a kérdéseket, és nagyon jó válaszokat kaptunk. Volt olyan gyerek, aki azt emelte ki, hogy a városok nagyobbak, szélesebbek az utak, és több autó jár. Egy kisfiú meg is jegyezte, hogy drágább autók is. Ezen a sétán azt is láttuk, hogy sokan akkor gondolkodtak el mélyebben arról, hogy hol is élnek. Decemberben pedig adott a téma: a karácsonyi szokásokról fogunk mesélni

és beszélgetni, régi újságcikkeket, fényképeket felhasználva. Ezeket pedig ugyanúgy épületekhez, terekhez kötjük majd. Reméljük, hogy így majd újabb történeteket kapcsolhatnak például a Sétatérhez, és ezáltal jobban is kapcsolódnak majd az adott helyekhez.

– Kérésre iskolákba, egy-egy osztályba is elviszitek ezeket a foglalkozásokat, esetleg akár Kolozsváron kívülre is? A Mátyásos program 3 óra volt, ennyi talán nem

– Városnézéseket tartunk, amelyek között van általános, valamint akár tematikus is. Utóbbiak között van Mátyásról szóló és olyan is, amikor a középpontban a címerek vannak. Ezek használatát mutatjuk be, majd keressük őket az épületek homlokzatán. A tavalyi Hol lakott az álruhás király? című foglalkozásunkat osztályokban is szívesen megtartjuk. Előre egyeztetni szoktunk a pedagógusokkal ezekről e-mailben, a honlapunkon (www.

A foglalkozásokon egyszerre dolgozik a kéz, az ész és a képzelőerő

mindig, de 2 óra akármelyik osztály vagy diákcsapat hétköznapijában akad.

– Igen, akár osztályoknak is megszervezzük, de a foglalkozások talán kisebb létszámú csoportokkal működnek hatékonyabban. Mindenképp fontos, hogy a gyerekek is megszólaljanak, meséljenek, véleményt mondjanak a bemutatott képekről, legyenek azok festmények vagy szobrok fényképei. Rövidebb kézimunkával akár két óra alatt is megtartható a foglalkozás, és természetesen akár Kolozsváron kívül is. Ha pedig más helyekre hívnak, akkor mindig odafigyelünk arra, hogy az ottani sajátosságokat is kiemeljük, belevigyük a beszélgetésbe.

– Jelenleg milyen, kifejezetten iskolásoknak szánt pedagógiai foglalkozásaitok futnak, és azokat hogyan lehet igényelni?

korzo.org.ro) pedig megnézhetik, hogy milyen tematikus sétáink vannak.

– Milyen más terveket szövögettek?

– Készülünk újabb kiadványokkal, amelyek tematikája szintén Kolozsvárhoz kötődik, az egyik az egészen kicsiknek fog szólni, akik most tanulnak írni és olvasni, a másik pedig a kolozsvári sportélet 19. századi alakulását mutatja majd be. Ugyanakkor ott van a decemberig futó Lépésben, egyelőre eddig terveztük el. De jövőre is folytatjuk, lehet ugyanígy, lehet picit másképp. A város történetét ugyanúgy szeretnénk tovább mesélni.

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

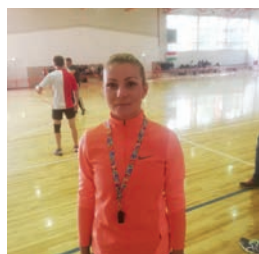
Sportolimpia ötödször, szívvel és lélekkel

Immár ötödik éve az erdélyi magyar sportkedvelő iskolások találkozási pontja Kolozsvár, ahol idén is megrendezték a sportolimpiát. A szeptember 17-e és 21-e között tartott eseményre Erdély minden szegletéből érkeztek középiskolások, hatszáz diák pedig idén is összemérte tudását egyéni és csapatsportokban. Kísérőkből és felelősségteljes szervezőkből szintén nem volt hiány, igyekeztek minél hangulatosabbá és rendezettebbé tenni az ötnapos megmérettetést.

A sportolimpia lelkes tanulók, tanárok, szervezők és bírók nélkül nem jöhetne össze minden évben, így megkértünk néhány résztvevőt, mondja el a rendezvényt kapcsolatos érzéseit, meglátásait. A kézilabdacsarnokba belépve egyből kiszúrtam a legmosolygósabb tanárnőt, a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum oktatóját, Bányai Beatrixet. Hamar kiderült, hogy ez az első sportolimpiája és nagyon tetszik neki: a kiváló szervezés mellett a pályák minőségét is csak dicsérni tudta. Meglátása szerint a versenyszámok nagyon kiegyenlítettek, mindössze nüanszok döntenek egy-egy mérkőzés kimeneteléről.

A versenyszellem alapvető feltétele

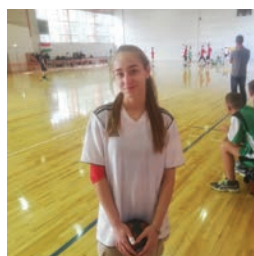
„Az egészben az a legjobb, hogy látszik a gyerekeken az akarás és az elszántság, ami a versenyszellemnek a legalapvetőbb feltétele. És az, hogy mindezt a fair play keretein belül teszik, még inkább nyomatékosítja azt, hogy érdemes részt venni a rendezvényen” – fejtette ki a kolozsvári testnevelő tanár. Bár a nyári vakáció mi-

Bányai Beatrix

att kevés idejük volt a felkészülésre, ennek ellenére a tanévkezdés után rendszeres időközönként összejártak gyakorolni, ez összekovácsolta a társaságot. „A sportolimpia véleményem szerint arra hivatott,

hogy a következő generációknak, tehát a jelenleg versenyző tanulók gyermekeinek is átadják a mozgás szeretetét, amely ki-mozdíthatja őket az okostelefonok, a képernyők világából” – összegzett Bányai Beatrix. Király Nóra szintén a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum köteléké-

Király Nóra

hez tartozik, igaz, nem tanárként, hanem diákként. A tizenegyedikes lány idén másodszor vesz részt a sportolimpián, és ez számára azért fontos, mert képviselheti az iskoláját, és igyekszik minél jobb eredményeket elérni. „Emellett ez egy nagyon jó lehetőség arra is, hogy közelebbről megismerjük az iskolástársainkat, valamint a tanárokkal is szoros kapcsolatot tudunk kiépíteni” – véli a kolozsvári középiskolás. Nóra már a nyári vakációban is igyekezett formában tartani magát, heti több alkalommal is eljárt szaladni, valamint az iskolában heti két tréninggel készültek a rendezvényre. „Hogyha nem sportolok, akkor általában fogok egy könyvet, és olvasok, vagy kedvenc sorozataim nézésével töltöm el szabadidőmet” – mondta el lapunknak a Báthory tanulója.

Meg kell tanulni emelt fővel veszíteni

Pár lépéssel arrébb a műfüves focipályán éppen a székelyudvarhelyi fiúk elődöntőznek a sepsiszentgyörgyiekkel, előbbie-

felkészítőtanára, Boros Barna készséggel mesélt nekünk ittlétükről. „Idén másodszor vagyunk jelen a sportolimpián, a tavalyi évhez képest pedig megsokszorozódott a létszámunk: asztalitenisz és úszás mellett atlétikában, labdarúgásban és kézilabdában is képviseljük az iskolát” – számolt be a Tamási Áron Gimnázium testnevelő tanára. Véleménye szerint a Sportolimpia egyik fő célja a versenyzésre való nevelés, amely fontos leckét nyújt a gyerekeknek. „Meg kell tanulni nyerni, de ugyanúgy emelt fővel veszíteni is, hiszen csak így lehet egyről a kettőre jutni az életben” – mondta a székelyudvarhelyi oktató. Boros Barna ugyanakkor élt a kritika lehetőségével is: elmondta, hogy sokkal jobb volna előre hozni a rendezvény időpontját néhány héttel, hiszen sokan rossz szemmel nézik azt, hogy a gyermekek iskolaidőben sportolhatnak. A Tamási Áron Gimnázium egyik legügyesebb focistája, a tizenkettedik osztályos Schram Péter nagyon élvezte a kolozsvári megmérette-

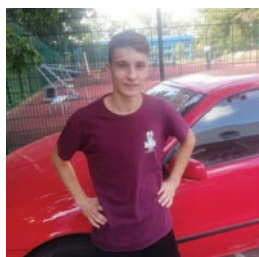
Boros Barna

tést, ahol sok, vele egykorú fiatallal lehet közös társaságban, valamint ez egy kiváló alkalom arra is, hogy jobban megismerje iskolástársait. „A sportolimpia számomra erős közösségformáló erővel bír, hiszen olyan emberekkel lehetek, akikkel megegyezik az érdeklődési körünk, így

nagyon jó hangulatban telik el ez a néhány nap” – meséli a székelyudvarhelyi diák. Elmondása szerint sok idejük nem volt készülni a versenyre, hiszen csak néhány héttel az esemény előtt tudták meg, hogy részt vesznek az idei sportolimpián. „Ennek ellenére úgy érzem, hogy tisztes-séggel helytálltunk a különböző versenyszámokban” – zárta gondolatait az idén érettségiző tanuló.

„Már csak a hagyomány miatt is”

Kovács Ágnes szintén Székelyudvarhelyről utazott el Kolozsvárra, ő a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium kosárcsapatát képviseli.

Schram Péter

A tizenegyedik osztályos lány lapunk kérdésére elmondta, hogy „bár lelkieg sokat készült a sportolimpiára, azért fizikai tekintetben vannak lemaradásai”. Csapattársaival ugyanakkor az utolsó száz méteren igyekezett minél több közös edzést tartani azért, hogy a lehető legjobban szerepeljenek. Ágnes számára a sportolás mellett azért is fontos ez a rendezvény, mert azon barátaival is találkozhat, akikkel itt kötöttek barátságok az elmúlt években. „Az pedig szinte biztos, hogy jövőre is itt leszek, már csak a hagyomány miatt is” – fejezte be mondanivalóját a székelyudvarhelyi iskolás. Pálfalvi Eneh szintén a székelyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium tizenegyedik osztályos növendéke, aki a kosárlabdázás miatt érkezett a kincses városba. „Már a sulikezdes első napján arra gondoltam, hogy hú, de jó, mert mindjárt kezdődik a sportolimpia” – árulta el lapunknak Eneh. Beszélgetésünk során kiderült, hogy ez a rendezvény motiválta arra, hogy rendszeresen sportoljon, amit nagyon szeret. És hogy a tanárok mit szólnak az iskola sportteljesítményéhez? „A rendezvény utáni első találkozáskor mindenkitől kedves és biztató szavakat kapunk, amely nagyon jólesik a

lelkemnek” – mesélte mosolyogva a székelyföldi lány.

A tanórák miatt nem engedik sportolni a diákokat?

Miután a diákok és tanárok véleményét már hallottam, időszerűnek láttam felke-

Kovács Ágnes

resni azokat a lelkes személyeket is, akik fáradságot nem ismervé azért dolgoznak, hogy a rendezvény minél gördülékenyebben haladjon. A játékvezetők részéről Tripon Róbert lapunk kérdésére elmondta, hogy ez a rendezvény kiváló alkalom megismertetni a diákokkal egy rendezett keretek között megtartott torna lebonyolítását és presztízst. „Emellett barátság-

Pálfalvi Eneh

gok kötetnek, könnyebben összeszoksz a szaktársaiddal, és ami a legfontosabb, hogy mozogsz” – véli a futballbíró. Tripon Róbert idén harmadszor vezette a focimérkőzéseket a sportolimpia keretében, ugyanakkor egy kicsit fájónak érzi, hogy a színvonal az évek során nem igazán növekedett, illetve a csapatok száma is megcsappant az előző évekhez képest. „Sok diák arra panaszkodik, hogy a tanórák miatt nem engedik el őket, ami véleményem szerint nagyon rossz szemlélet az oktatók részéről” – vélekedett a kolozsvári játékvezető. Boda Attila – akit programszervezői minőségében értem utol, de testnevelést is tanít – nagyon örül annak, hogy idén már ötödik alkalommal került megrendezésre a sportolimpia. Elmondása

Tripon Róbert

szerint ahogy múlnak az évek, egyre könnyebb megszervezni az eseményt, hiszen rengeteg tapasztalatot gyűjtöttek 2014 óta. Az itt kialakuló barátságok mellett az is nagyon fontos, hogy a diákok tiszteletet mutatnak egymás iránt. „Nem-hogy durvaságok, de még csúnya szavak sem hagyták el a sportolók száját a pályán, ami igazán megdöbbentő főleg ebben az életkorban” – fejtette ki a szervező.

Miklós Edit: a fair play szellemére nevel az olimpia

Éppen indulóban voltam a rendezvényről, amikor teljesen véletlenül belebotlottam Miklós Edit olimpiai hetedik helyezett alpesi sízőbe, aki a kolozsvári rendezvény fővédnöke volt. Bár nagyon sietett, néhány gondolatot azért megosztott lapunkkal a sportolimpia kapcsán. „Ez az esemény azért fontos, mert a diákokat a sportolásra ösztönzi, emellett pedig új embereket ismerhetnek meg. Emellett a fair play szellemére neveli őket: arra, hogy bár

Tripon Róbert

nyerni nagyon fontos és jó, de ezt csak is sportszerű eszközökkel tegyék. Fontos ugyanakkor az is, hogy a jól megszervezett versenynek hírért viszik, így egyre többen neveznek be különböző próbákra” – mondta a rendezvény fővédnöke.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Sportoló gimnazisták találkozója Kolozsváron

FOTÓK • MANASES SÁNDOR

Elek apó mesékbe szőtt emlékezete

Kiállítást nyitottak, szobrot és mesefát avattak a 160 évvel ezelőtt született Benedek Elek tiszteletére a Székelyföldön szeptember utolsó napjaiban. A mesemondó szülőfalujában, Kisbaconban többnapos rendezvénysorozatot tartottak az ötven éve működő emlékháznál.

A nagy mesemondóra, Benedek Elek-re emlékeztek születésnapja, szeptember 30. alkalmából számos településen, 2005 óta ezen a napon tartják a magyar

Intézet sepsiszentgyörgyi irodáját vezető Szebeni Zsuzsa színháztörténész nyitotta meg, egyúttal köszönetet mondva a létrehozását segítőeknek. Rámutatott,

Percze László konzul hangsúlyozta, ha Benedek Elek csak annyit tett volna, hogy összegyűjti és a mindenkori gyerekek továbbadja a magyar nép lelkének mesékbe raktározott kincseit, már azzal is örökre beírta volna magát a nemzet legnagyobbjai közé.

A magyarországi Zalka Csenge Virág nemzetközi mesemondó, író szerint a Benedek Elekhez köthető mesék angol vagy spanyol nyelvű előadása is elvárásolja a közönséget. És ez nemcsak az összegyűjtöttekre és közreadottakra, hanem az általa írtakra is vonatkozik, amelyek népmeseként maradtak meg, és élnek tovább a székelység körében. Jó példa erre a Jégkorszak királya, amit izes nyelvezetten meg is szólaltatott.

Az emlékalbumot kiadó Szabó Zsolt irodalomtörténész elmondta, ez a harmadik, bővített kiadás, és 250, Elek apóval kapcsolatos fényképet, illetve dokumentumot tartalmaz, amelyet Bardócz Orsolya ükunoka, valamint férje, Nagy Nándor gyűjtött össze. A Benedek Elekről folyamatosan előkerülő, addig ismeretlen dokumentumok és fényképek érlelték meg bennük a közkinccsé tételük gondolatát.

FOTÓ: SZÉKELY HÍRMONDÓ

A háromszéki Baróton avatták fel Benedek Elek egész alakos szobrát, Gergely István alkotását

népmese napját. A 160 évvel ezelőtt született, 90 éve elhunyt mesemondó emléke előtt tisztelegve a Kovászna Megyei Tanács meghirdette a Benedek Elek-emlékévet, amelynek zárórendezvényeként Székely Tündérország örökös követe címmel nyílt kiállítás szeptember 30-án Sepsiszentgyörgyön. Az író, közéleti személyiség és politikus életét, illetve munkásságát ismertető és felidéző tárlatot a Keresztes-házban állították ki, amelynek részeként bemutatták a Bardócz Orsolya és Nagy Nándor által összeállított emlékalbumot is – olvasható a Székely Hírmondó internetes oldalán.

Az íróhoz méltó, bensőséges hangulatú és értékes látnivalót kínáló rendezvényt annak szervezője, a Balassi

a tárlat anyagát október 11-én Bukarestbe szállítják, de ottani bemutatása után huzamosabb ideig látogatható Sepsiszentgyörgyön, így lehetőség nyílik múzeumpedagógiai tevékenységek hozzákapsolására is. A tárlat jóvoltából betekintést nyerünk a székely mesemondó önvallomásaiba, levelezésébe, és a korszak nagy személyiségeinek róla megfogalmazott véleményét is megtudhatjuk. Megismerkedhetünk továbbá személyes tárgyaival, a barátok, pályatársak portréival, megjelent könyveivel, az általa kiadott *Cimbora* gyermeklap példányaival és a kor hangulatát idéző iskolai felszereléssel is.

A szép számban egybegyűlteket Magyarország csíkszeredai főkonzulátusa és annak vezetője nevében köszöntő

Ötven éve működik a kisbaconi emlékház

Az emlékház keretében a mesemondó szülőfalujában, Kisbaconban többnapos rendezvénysorozatot tartottak az ötven éve működő emlékháznál. Mint Bíró Enikő, Benedek Elek dédunokája, az emlékház jelenlegi gondozója felelevenítette, Elek apó szülőháza már nem létezik, a Mari-lak eredetileg villának épült, hová eleinte nyaralni járt haza a család, aztán 1921 augusztusától, amikor Benedek Elek úgy döntött, hazatelepedik, immár végleges lakóházukká vált. Elmondta, az emlékház avatásakor, 1969. május 25-én kislánként ő tartotta az ollót Király Károly akkori megyei párttitkárnak, aki az avatószalagot elvágta. Felidézte az emlékház – és Elek apó emlékének – gondozóit, hozzátéve: nekik, akik idén át vették át ezt a

szerepet, nem lehet más feladatuk, mint elődeik példáját követni: úgy ápolni Benedek Elek örökségét, hogy tíz, húsz, száz év múlva is emlékezzenek rá – írják a *Háromszék* internetes oldalán.

Az ünnepségsorozat részeként egy kincsnak számító kisfilmet vetítettek Kisbaconban: a Székely Nemzeti Múzeum őrzi azt a 16 milliméteres filmtekerkset, amelyet az ötven évvel ezelőtti emlékházavatáson készített néhai Fóris Pál. A román televízió magyar adásának segítségével digitalizált, hang nélkü-

Elek apó tudatosan fordult a gyermekek felé, hiszen fontosnak tartotta a felnövekvő nemzedékben az egészséges irodalmi tudat s ezáltal a nemzeti öntudat kialakítását. Pedagógiai elve ma különösen felértékelődik, mikor a klasszikus nevelés háttérbe szorul, a globalizálódó társadalom a gyerekeket is fogyasztókként kezeli.

li filmhez a Kovászna Megyei Művelődési Központ munkatársai egy Bartók-dalt társítottak, a hatperces, vágott anyagon az 1969. május 25-én zajlott ünnepség fontosabb momentumai láthatóak. A kisfilm levetítését, illetve két rádióhanganyag bejátszását – melyeken Benedek Flóra, Benedek Elek lánya, az emlékház első gondozója mesélt – követően az ötven évvel ezelőtti ünnepség résztvevői beszéltek akkori élményeiről.

Felavatták Benedek Elek egész alakos szobrát

Szeptember 29-én a déli harangszó Barót egy kis közterére szólította a szoboravatásra összegyűlteket: a Rózsa utcai, tömbházak övezte parkban állították fel Benedek Elek egész alakos szobrát, néhai Gergely István szobrászművész alkotását. A szobor gipszmin-táját – mely továbbra is a Bod Péter Megyei Könyvtárban marad – felkérésre

készítette Gergely István, kiöntésére azonban mostanáig nem kerülhetett sor. Köztérre való helyezését Szebeni Zsuzsa színháztörténész kezdeményezte, Barót városa pedig felkarolta a kezdeményezést, helyet biztosítva a szobornak.

Az avatóünnepségen a város polgármestere, Lázár-Kiss Barna András köszöntőjét követően Zákonyi Botond, Magyarország bukaresti nagykövete beszédében kifejtette, az anyaország nagyon fontosnak tartja, hogy egy új szobor álljon Székelyföld valamely városában, ezért támogatta nemcsak a szobor elkészültét, de a Benedek Elek-emlékévet is. Felszólalásában Benedek Elek pedagógusi munkásságát méltatva elmondta, Elek apó tudatosan fordult a gyermekek felé, hiszen fontosnak tartotta a felnövekvő nemzedékben az egészséges irodalmi tudat s ezáltal a nemzeti öntudat kialakítását. Pedagógiai elve ma különösen felértékelődik, mikor a klasszikus nevelés háttérbe szorul, a globalizálódó társadalom a gyerekeket is fogyasztókként kezeli – napjainkban ezért egyre nagyobb szerep hárul a pedagógusokra a sajátos nemzeti értékek átadására, hívta fel a figyelmet a nagykövet.

Demeter László, a Pro Bonum Publicum egyesület vezetője, a szoborállítás szorgalmazója Benedek Eleket a magyar nép, a magyar történelem, a haza iránti ragaszkodás legjelentősebb képviselőjének nevezte, aki 1921-ben, az árral szemben haladva, akárcsak Kós Károly, a hazatelepedés mellett döntött, mert azt vallotta: Erdélyben nagyobb szükség van rá, mint Budapesten. Benedek Elek legfontosabb öröksége, hogy szerteágazó munkásságával a gyerekeket a család, a haza iránti szeretetre nevelte – jelentette ki Demeter László, aki Gergelyné Tőkés Erzsébettel, a szobrászművész özvegyével leplezte le Benedek Elek másfélszeres nagyságú, egész alakos szobrát. Tordai Árpád református lelkész áldását követően a szobor talapzatát az előjárók koszorúí és az ünnepségen közreműködő gyerekek – a Cimbora napköziotthon és a Gaál Mózes-iskola Gyöngyharmat kórusának tagjai – virágai borították be, nemzeti imánk közös elénekését követően a közönség kezdeményezésére a székely himnusz is felhangzott.

Elek apó mesefája Székelyudvarhelyen

Székelyudvarhelyen is megemlékeztek Benedek Elekről: az Elek apó mesefája nevet kapta a székelyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium udvarán álló magnóliafa – írja a *Krónika*. A szeptember 30-ai ünnepségen a tanintézet tehetséges diákjait is megjutalmazták. „Egy olyan fa mellett állunk, amely most nevet kap. Gyökerei a földben a múltat jelentik, de ágai, levelei az ég felé, a jövő felé kapaszkodnak. Amire a Biblia nevel, amiről a népeseink tanítanak, azt jól szimbolizálja ez a fa. Nemcsak a múlt alaposabb megis-

Visszaemlékezésében az olvasható, „erős vágyakodás lepte meg gyermekszívét, hogy alig nyolcéves korában eljusson Udvarhelyre, és a Kisbaconban elkezdett tanulmányait a város kollégiumában folytassa”.

meréséről van szó, hanem a jelenkorban való jobb tájékozódást próbálja elősegíteni, és egyfajta jövőképet elének adni a múlt tükrében” – fogalmazott a névadó ünnepségen mondott beszédében Juhász Zoltán, a kollégium lelképásztora. A nagy mesemondó a kollégium falai között tanult, visszaemlékezésében az olvasható, „erős vágyakodás lepte meg gyermekszívét, hogy alig nyolcéves korában eljusson Udvarhelyre, és a Kisbaconban elkezdett tanulmányait a város kollégiumában folytassa”. Benedek Elek mesebeli tündérvárosnak nevezi a Budvár alatt elterülő települést. A névadó ünnepséget a tanintézet diákjai által elszavalt, elénekelt, Benedek Elekhez kötődő versek, dalok tették színesebbé. Az eseményen értékelték az iskola rajz- és mesepályázata beérkezett munkákat, díjakat adtak át a legtehetségesebb diákoknak, majd a tanintézet pedagógusai leleplezték az emlékfa kőbe vésett feliratát: „Elek apó mesefája”.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

„Nehéz-e az iskolatáska? Nagymamám segít hozni”

Túl sokat cipelnek-e iskolatászkájukban a gyerekek? Mennyire tekintik ezt megterhelőnek? – erről kérdeztük a marosvásárhelyi George Coșbuc (volt 3-as számú) Általános Iskola 2. C osztályának kisdíákjait. Kíváncsiak voltunk tanítónőjük véleményére is.

Balázs Imola (8 éves): Nem nehéz a táskám, mindig egyedül hozom és viszem. Nem érzem úgy, hogy túl sok minden lenne benne. Hétfőn kevesebb könyvet és füzetet kell hozni, máskor többet, de az sem olyan sok, hogy ne bírjam el. Kedvenc tantárgyaim a matematika és az írás. Otthon is szoktam gyakorolni, és a szüleim is biztatnak, hogy tanuljak.

Sipos Anita (8 éves): Hétfőn nem nehéz, mert akkor kevés könyvet kell hozni. Máskor úgy érzem, hogy nagyon nehéz, alig bírom cipelni. A könyvek és a füzetek mellett még vizet is hozok, tízórait is, és néhány játékot is beteszek, mert szünetben szoktunk játszani a barátnőimmel. Nagyon szeretem a matematikát, az olvasást és az írást. Az iskolában le szoktuk írni a házi feladatot, és

gyakorolunk is, de azért ha van időm, otthon is gyakorolok egy-egy kicsit. Olvasni is szoktam otthon mesét.

Török Hunor (8 éves): Néha nehéz a táskám, máskor pedig nem nagyon nehéz. De mindig egyedül hozom, nem szoktak segíteni, mert elbírom. Közel lakunk az iskolához, nem kell messziről jönni. Nekem a torna, a vallás és a tánc a kedvencem.

Oltean Andrea (9 éves): Van amikor nehéz, máskor meg könnyű, attól függ, milyen nap, és hány könyvet és füzetet kell hozni. Én hozom általában, nem kell nekem segíteni, de van, hogy délután az víz haza, aki értem jön, mert már el vagyok fáradva. A tornát szeretem a legjobban az iskolában és az angolt, a zenét, a kézimunkát.

Molnár-Kovács Emese (tanítónő): Egy-egy munkafüzetük van a gyerekeknek, és egy-egy tankönyv románból, magyarból és matematikából. Ezeket kell naponta a táskájukban hozniuk, tehát nem nehéz a táska. Angolból is van könyvük, de azt itt tartják az iskolai szekrényükben, ahogy a zenekönyvet is. A római katolikusoknak vallásból is van tankönyvük, de azt sem kell hazavinniük, az is itt van a szekrényben. Idén nagyon jó helyzetben vannak a gyerekek, mert még azokból a tankönyvekből tanulnak, amelyek az előző évben jelentek meg, és kétkötetesek, tehát első és második félére is külön-külön könyvből tanulunk. Így nem az egész évit, csak a fél-évit cipelik magukkal. De ugyancsak itt tartják a tornafelszerelésüket is és a csereruhát is. Még az előkészítő osztályban csináltattam egy szekrénysort, amiben valamennyi gyereknek van saját szekrénykéje, ahol azokat a könyveket és más kellékeket tartják, amit nem kell hazavinniük. Ami a gyerekek kedvenc tantárgyát illeti, ebben a korban az értelmes tanuló, akinek nincsenek nehézségei, mindennel egyformán képes megbirkózni, még nincs olyan, ami ne tetszene. Ez még az alapozó korszak, és majd csak a harmadik osztály után kezd kialakulni, hogy mihez van nagyobb

készsége. Kivételt képezhetnek a művészi hajlamok, amelyek már ilyen korban megmutatkoznak.

János Kende (8 éves): Közepesen nehéz az iskolatáska. Apukám szokott reggelente iskolába hozni, tehát nem kell cipelni a táskát. Délben pedig aki értem jön, az szokta vinni. A matematikát, az írást, az olvasást és a sportot szeretem a legjobban az iskolában.

Fülöp Paula (9 éves): Nekem nem tűnik nehéznek a táska, én hozom és én is viszem minden reggel és minden délnél, ugyanis egyedül járok az iskolába, nem szoktak elkísérni. A sport a kedvencem, szeretek szaladni.

Zorgel Márk (8 éves): Nehéz a táska, de azért egyedül hozom mindig, nincs szükségem segítségre. Az iskolában a

tornaórákat szeretem a legjobban, mert szeretek sportolni.

Suciú Erik (9 éves): Hétfőn nagyon könnyű, más napokon már valamivel nehezebb, mert több könyvet és füzetet kell hozni. De elboldogulok egyedül is, nem kell segíteni a cipelésben. Nekem az olvasás a kedvenc tantárgyam, azt az iskolában is gyakorolom, de otthon is szoktam olvasni. Ezenkívül a többit is szeretem, sportolni is szeretek.

Lukács Alex (9 éves): Reggel apukám hoz autóval iskolába, akkor nem nehéz a táska. De máskor sem szokott nehéz lenni, mindig én viszem, mikor megyek haza, nem kell nekem segíteni. Nagyon szeretem a tornaórákat, a futást, a matematikát és az olvasást.

Demeter István (8 éves): Mikor kevés könyvet kell az iskolába hozni, mint

hétfőn, akkor könnyű, nem nehéz a táska. Máskor van úgy, hogy nagymamám segít hozni, egy darabig ő cipel. Olyankor jobban meg van pakolva, több a könyv és a füzet benne. Nekem minden tantárgy a kedvencem, szívesen járok iskolába, mert mindent szeretek. Szeretek sportolni is, járok úszni.

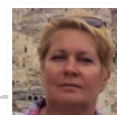
Kőmíves Márk (8 éves): Nem nehéz a táskám, egyedül hozom mindig, nem kell segíteni nekem. Van olyan nap, például a hétfő, amikor a legkönnyebb. Máskor valamivel több könyvet és füzetet kell beletenni, de akkor is elbírom egyedül. A személyiségfejlesztés-órát szeretem a legjobban, abból nincs könyvünk, se füzetünk, azon sokat szoktunk beszélgetni. Mindenféléről beszélünk. Ezenkívül a táncot és a zenét is nagyon szeretem.

Ambrus Kitti (9 éves): Van amikor nehéz a táska, de mindig egyedül viszem. Azért nem annyira nehéz, hogy más hozza nekem. Szeretek iskolába járni, mert szeretem az írást, az olvasást, a matematikát. Otthon is szoktam gyakorolni, írni is, olvasni is, és még számolni is.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

A hetedikesek túlterheltsége és több újdonsült döntés miatt is kritizálják a szaktárcát

Bírálatok kereszttüzébe került az oktatási minisztérium

Bírósággal fenyegetőznek a szülők a hetedikes diákok túlterheltsége miatt, de több intézmény, a diákok és a szakma is kifogásolja a szaktárca újdonsült döntéseit. A nyolcadikosokat szakiskolába kényszerítő miniszteri rendeletet a diákszervezetek és az államelnöki hivatal, az „iskolabuktatásra” vonatkozót a nép ügyvédjének intézménye kritizálja.

Ismét magára haragította a szülőket és a szakmát az oktatási minisztérium, miután az elmúlt hónapban több megosztó döntést is hozott. A szülőket elsősorban háborította fel, hogy az új tanévben a hetedikeseknek heti két órával több jelent meg az órarendjükben, ami miatt egyes napokon délután 3 óráig kell iskolában maradniuk. A magyar tagozatosok diákok hetente akár 38 órát is a padban töltenek emiatt, jóval többet, mint az előző évfolyamok.

„Figyelmen kívül hagyja, hogy az országos képességfelmérő vizsga nem egy alkalmassági teszt, nem tükrözi a gyerekek sajátos készségeit, sem azt, hogy a tanulók milyen pálya felé irányulnának később.”

A szülők bejelentették, hogy a közigazgatási bíróságon készülnek megtámadni az új kerettantervet. Ugyanis a jelenlegi hetedik osztály az az évfolyam, mely elsőként szembesül vele, és ebben heti két órával több szerepel, mint a tavalyi tantervben. Román tagozaton heti 31–33 órát kell iskolában tölteniük a gyerekeknek, míg a magyar tagozatosoknak öt órával többet: órarendjükhez hozzáadódik heti négy magyar nyelv és irodalom óra, illetve a kisebbségi történelem.

A túlórák miatt a szülők a Facebook közösségi hálón kezdtek el

szervezkedni, „A szülők változást kérnek” csoport tagjai szerint hetedikes csemetéik „tudatos visszaélés” áldozatai. A mellékelt órarendből kiderül, hogy a román diákok naponta 14–15 óráig ülnek az iskolában. „Ha ezt ki egészítjük még napi két óra otthoni tanulással, akkor kiderül, hogy a 13 éves gyerekek átlagosan napi 8 órát töltenek tanulással” – figyelmeztettek a szülők, akik szerint ezt több törvény és nemzetközi irányelv is tiltja. Ezért azt fontolgatják, hogy a közigazgatási bíróságon támadják meg a kerettantervet.

A tananyagot is csökkenteni kell, nemcsak az óraszámot

Ferencz S. Alpár, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) ügyvezető elnöke a sajtóban úgy nyilatkozott: jogos a szülők felháborodása, hiszen a jelenlegi tanterv megterhelő a diákok számára. Valós tehermentesítésre lenne szükség, mondta a szakember, ami szerint nem feltétlenül az órák számának csökkentését jelenti.

„A gyerek alapvetően jó helyen van az iskolában, ne akarjuk onnan kivenni, inkább az iskolát tegyük jobb helyé” – fogalmazott Ferencz S. Alpár. Rámutatott: ha a gyerek az iskolában olyan tevékenységet végez, ami nem vonja el az energiáit, hanem jól érzi magát tőle, ha iskola után nem kell magánórákra rohagálnia, órákon keresztül házi feladatokat végeznie, akkor nem jelentene problémát a heti óraszám. A megterhelést a tananyag, a nem használható tudás, a folyamatos számonkérés, a vizsgakötelezettség, a házi feladatok jelentik, szögezte le. Úgy vélte, amíg a tananyag mennyisége nem változik,

csak az óraszámcsökkentéssel próbálunk tehermentesíteni, az oktatási reform kudarcra van ítélve.

Ellenzik a diákok a „szakiskoláztatást”

Nem az új hetedikes kerettanterv az egyetlen, ami miatt bírálatok kereszttüzébe került az oktatási minisztérium. A szaktárcát amiatt is kritizálják, hogy szakiskolába kényszerítene azokat a nyolcadikosokat, akiknek a kilencedik osztályba való felvételin

A jelenlegi hetedik osztály az az évfolyam, mely elsőként szembesül vele, és ebben heti két órával több szerepel, mint a tavalyi tantervben. Román tagozaton heti 31–33 órát kell iskolában tölteni a gyerekeknek, míg a magyar tagozatosoknak öt órával többet: órarendjükhez hozzáadódik heti négy magyar nyelv és irodalom óra, illetve a kisebbségi történelem.

nem sikerül elérniük az 5-ös átlagot. A középiskolába jutást szabályozó metodológia szeptember elején jelent meg a Hivatalos Közlönyben, és kimondja: a 2020/2021-es tanévben csak azok

tanulhatnak tovább a középiskolában, akiknek bejutási átlaga eléri legalább az ötöst.

A kilencedik osztályba való bejutás jelenleg számítógépes elosztással zajlik, a felvételi jegy 80 százalékát a képességvizsgán szerzett jegyek átlaga, a fennmaradó 20 százalékot pedig a gimnáziumi átlag adja. Az új rendelet értelmében az idei tanévben képességvizsgáló nyolcadikosok közül kötelező módon szakiskolába vagy duális oktatásba kerülnek azok, akiknek átlaga ötösnél alacsonyabb.

A Konstanca Megyei Diákok Szervezetének (AEC) elnöke szerint az intézkedés még inkább megbélyegezné a szakoktatást. Az Országos Diáktanács egyenesen felháborítónak tartja a rendeletet, mely miatt fekete karszalagos tiltakozást hirdetett a tanévnyitóra.

Tiltakozik az államelnöki hivatal

Ezt a véleményt a Romániai Magyar Középiskolások Szövetsége (MAKOSZ) is osztja, mely szerint a minisztérium azt sugallja, hogy a szakoktatásban részt vevő diákok másodrendűek, és egyúttal elbátortalanítja a képességvizsgán jó eredményt elért diákokat, hogy szakiskolába iratkozzanak – hiszen szaktársaik zömében olyan diákok lesznek, akik gyengébb tanulmányi eredményt értek el. „Valójában ez a rendelet csak elmélyíti azt a szakadékot, ami egyébként is létezik az elméleti és a szakiskolai oktatás között, és továbbra is erősíti azt a látszatot, miszerint a társadalomban a szakiskolai oktatás alárendelt viszonyban áll az elméleti oktatáshoz képest” – nyilatkozta Domokos Ferenc, a MAKOSZ elnöke. Rámutatott, a szakoktatásba nem egy törvény meghozatalával lehet bevonzani a diákokat, úgy, hogy egyszerűen rájuk kényszerítjük.

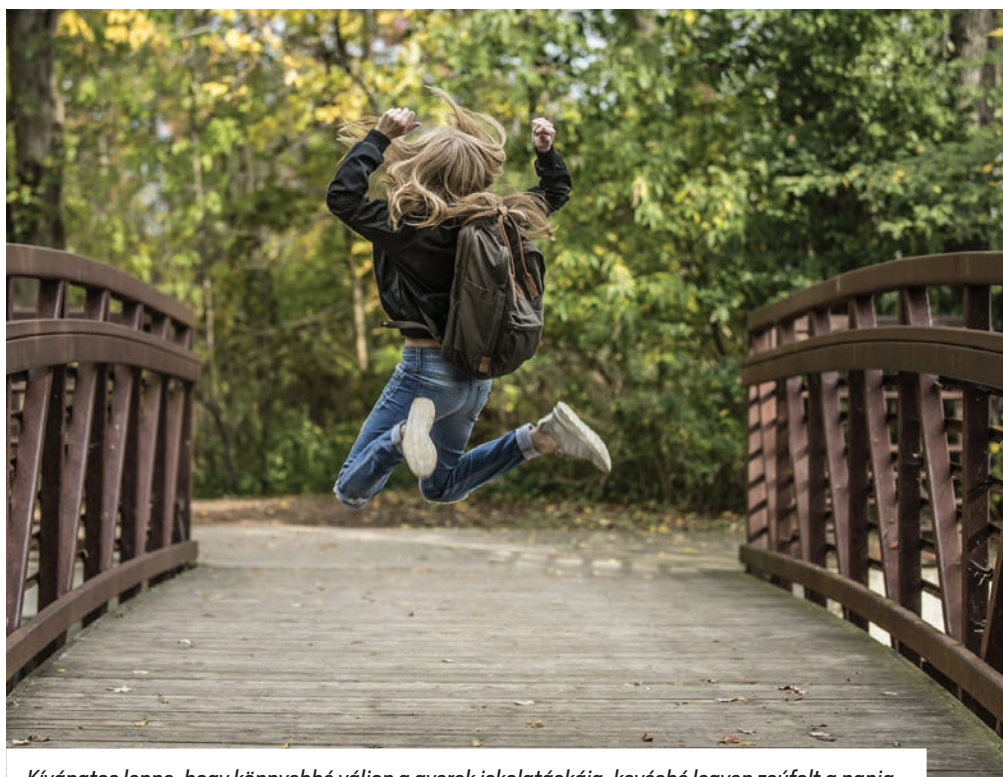
Daniel Breaz ügyvivő tanügyminiszter rendeletét az államelnöki hivatal is bírálta. Rámutatott: az intézkedés szegregál, nincs tekintettel a tanulók egyéniségére. „Figyelmen kívül hagyja, hogy az országos képességfelmérő vizsga nem egy alkalmassági teszt, nem tükrözi a gyerekek sajátos késégeit, sem azt, hogy a tanulók milyen pálya felé irányulnának később” – fogalmazott a közlemény.

Eljárást indít a nép ügyvédje az „iskolabuktatás” miatt

Az oktatási minisztérium a nép ügyvédje intézményét is haragra gerjesztette. Ez egy másik rendelet kapcsán vár magyarázatot a szaktárcától, amely szerint nem indíthatnak kilencedik osztályt azok az iskolák, ahol a nyári érettségén kivétel nélkül megbuktak a diákok. Az intézkedés heves reakciókat váltott ki az érintett tanintézetek képviselőiből. Hargita megyében például öt középiskolában senkinek nem

előzetes konzultáció nélkül, váratlan hirtelenséggel vezette be a korlátozást. Információi szerint a megszorítás 23 megyében 43 tanintézetet érint.

A miniszteri rendelet épp az oktatáshoz való jog elvének mond ellent, mely kiemelt helyet foglal el az alapvető emberi jogok sorában, számos nemzetközi egyezmény előírja, mutatott rá. A rendelet osztályokat, és végső soron iskolákat szüntetne meg, és ezáltal számos diák számára csökkentené vagy teljesen ellehetetlenítené az oktatáshoz való

Kíváncsinos lenne, hogy könnyebbé váljon a gyerek iskolatáskája, kevésbé legyen zsúfolt a napja

sikerült az érettségije a június–júliusi vizsgasorozaton, a pótérettségén azonban több tanintézetben is javítottak az átmenési arányon, de ez az eredmény mégsem számít a korlátozás elrendelésekor. Így pedig felvetődik a kérdés, hogy egyáltalán érvényes-e ezen diákok pótérettségén megszerzett oklevele, mutattak rá korábban az érintettek. Akik azt sem értik, hogyan lehet csupán egyetlen tanév eredményei alapján megítélni, „leradírozni” egy iskolát.

Molnár Zsolt: korlátozzák az oktatáshoz való hozzáférést

Molnár Zsolt helyettes ombusman a Krónikának rámutatott: a minisztérium

hozzáférést. Hozzátette, mindez olyan körülmények között, hogy Romániában komoly gondot jelent a korai iskolaelhagyás.

A helyettes ombusman szerint mivel Romániában az első 10 osztály kötelező, a líceumi osztályok számának csökkentése bizonyos esetekben a kötelező tanulási időszakhoz való hozzáférést is sérti. Elmondta: arra kérik a minisztériumot, hogy fejtse ki álláspontját a kérdésben, és a beérkező válasz tükrében a nép ügyvédje majd megfogalmazza ajánlásait.

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Balás Mezei Erzsébet nyugalmazott zenetanár pedagógusi pályájáról, a zene szeretetéről

A falusi gyerek népdalon nőtt fel, a városi ódzkodott tőle

Balás Mezei Erzsébet nyugalmazott zenetanár a Maros megyei Mezőpanitban tanított 1966-tól kezdődően 36 évig, katedrakiegészítés címén a környező falvakban is oktatott: Mezőkövesden, Mezőbergenyében és Csittszentivánon. Tanári pályájáról, hitvallásáról kérdeztük.

– *Hogyan indult pedagógusi pályája?*

– Úgy alakult, hogy annak idején a ki-nevezéseket Bukarestben kaptuk, a végzett zenetanároknak mind Bukarestbe kellett menniük iskolát, települést választani. Ott én a 32. választó voltam, és természetesen szerettem volna Maros megyében maradni. Csakhogy Szász-nádasra, Segesvár mellé kerültem, ahol közölték, hogy német nyelven kellene tanítani, mert szász település. Nem tudtam németül, így szerencsémre kaptam egy olyan papírt, hogy nincs szükség ott rám. Így én kereshettem magamnak helyet, és úgy adódott, hogy Nagy Ferenc zenetanár akkor ment el Panitból Jobbágyfalvára, és én kerültem az örökébe tanítani.

– *Milyen volt akkor zenetanári pályát kezdeni Mezőpanitban?*

– Nagy Ferenc megalapozta ezt, nagyon jó kórusa volt akkor már Panitnak, felnőttkórusa is, amit én viszont már nem tudtam tovább folytatni. Nagy Ferencről Jeremiás doktor úr vette át a kórust, lévén ő zenekedvelő és zeneérő ember, és nagyon szívesen jártak a panitiak hozzá énekelni. Amikor én odakerültem, akkor Jeremiás doktor úr is elment, tehát teljesen karvezető nélkül maradt a falu, és nem úgy nézett ki, hogy én ezt meg tudom szervezni. Birtalan Jóska bácsi jött segíteni nekem. A lényeg az, hogy nem volt felnőttkórusom, csak három évig, de azt is inkább csak dalcsoportnak nevezhetjük, nem kórusnak, férfiak, nők énekeltek benne nagyon szívesen. Akik jöttek, szeretettel jöttek. De ahogy az falun van, először elvégeztek mindenféle házimunkát, este későig dolgoztak, még egyet kártáztak is, és csak utána érkeztek a próbára, ami így sokszor éjszakába nyúlt.

Balás Mezei Erzsébet: „*ha azt csinálom tanárként, amit szeretek, akkor megmaradok a gyerekek emlékezetében*”

– *Így is vállalta?*

– Tényleg nem tudtam csinálni, úgy hogy ezt abbahagytam, és csak gyerek-kórusom volt. Ameddig Panitban tanítottam csak, kb 12-13 éven át, úgy éreztem, tényleg jó kórust tudok működtetni 85 taggal. Aztán Magyarországra is elkerültünk ezekkel a gyerekekkel, két autóbusszal mentünk, nagy újdonság volt akkor a falusi gyerekeknek kimenni a faluból. Mikor a 60-as években Panitba kerültünk, elmondhatjuk, hogy jó helyen voltunk jókor, mert az a tudás, amivel rendelkezünk, elég volt arra, hogy újat tudjunk mutatni, más tudjunk csinálni.

– *Mennyi időbe telt, hogy befogadják?*

– Ahhoz, hogy a faluban befogadjanak, olyanná kell lenni, mint a helybeliek, az ő nyelvüket kell beszélni. Mi elég hamar megszerettettük magunkat, azzal is, hogy hét évet ott laktunk. Rengeteget jelentett, hogy ott éltünk közöttük, ismertük a gondjaikat, örömeiket,

eljöttek hozzánk, ha kérvényt kellett írni, a segítségünket kérték, voltak dolgok, amire megkértek, és segítőtünk. Úgy éreztem, hogy mi közéjük tartozunk. Ma is azt mondom, otthon Panitban, mert tényleg úgy éreztem, hogy a paniti ember szívesen fogadta az újat, a mászt, és szeretett nagyon énekelni. Énekes falu az apraja-nagyja, a kultúrához ragaszkodó, szívesen táncoltak, énekeltek.

– *Városi iskolában nem szeretett volna inkább tanítani?*

– Mindig az volt az érzésem, hogy nem felelnék meg, hogy városon tanítsak. Miután nyugdíjba jöttem, lehetőségem adódott, hogy városon tanítsak. Három évet a Művészeti Líceum képzőművészeti 5–8. osztályos tanulóit, a Bolyaiban az akkor indult 5–8. osztályt, és a 18-as általános iskolában is az 5-8. osztályban tanítottam. És akkor jöttem rá, lehet, hogy szerénytelenség részéről, hogy többet tudtam tanítani

falun, mert adottabbak voltak a körülmények, mint bent, a városban.

– *A gyermek szempontjából is más volt? Van különbség a városi és a vidéki gyerekek között?*

– Van különbség. A falusi gyerekek népdalon nőtt fel, ezért szívesen énekelte, tanulta a népdalt. A városi gyerekek ódzkodott tőle, úgy valahogy lemosolyogta a népdalokat. Ahhoz hozzá kellett szoktatni, meg kellett vele szerettetni, vagy valami olyannal kellett jönni, hogy én is énekeltem valamikor népdalokat rádióban, és lehet azzal boldogulni, és nagyszerű dolog Kodály és Bartók nyomdokain haladni, és azokat a dalokat megismerni. Ezért volt az, hogy minden órán tanítottam egy népdalt. Függetlenül a tantervtől, az óra szerkesztésétől, az óra elején mindig elénekeltük az azelőtti órán tanult népdalt, és utána egy újat tanultunk. Ez azt jelenti, hogy ha véletlenül valami miatt nem jött össze mégsem, akkor is minimum 30 népdallal maradt már a gyermek.

– *Miben más még a városi gyerek?*

– Abban, hogy más zenei műfajjal érintkezik. Azt a hangulatot, amit a művészetiben éltem meg, azt sohasem tapasztaltam. Az olyan varázslatos iskolai hangulat volt, amelyben tényleg éreztem, hogy zenei vagy más művészi képességgel rendelkező gyermekek légkörében élek. Amikor az 5–8. osztályban tanítottam a művészetiben, nagyon sokan kerültek az 1–4. osztályból, a zenei szakról a képzőművészeti osztályokba, és ilyen soha nem történt még, hogy már az elején tudtunk több szövegben énekelni. Ez egy olyan más világ volt számomra, amit megélni nem lehetett. Nagy boldogságot jelentett. A Bolyaiban érdekes dolog történt, amit sajnos csak nyugdíjas koromban tapasztaltam meg, vagy szembesültem vele. Nagyon sok zenét hallgattunk, és sok zeneszerzőről tanultunk. Ahhoz, hogy a gyerekek jegyet is kaphassanak, előre megmondtam nekik, hogy három zeneszerzőből kieszűljenek, mert a következő alkalommal írunk egy felmérést, és a jegyek olyanok legyenek, mint a Bolyaiban, ne rontsuk az általánosukat a zenével. Tanultak, de mint ahogy általában szoktak a „mellékanyagokból”. Én úgy tanítottam a zenét, mintha nem az lenne, és érzem is, tudom is, hogy nem az. Nagyon nagy szükség van a zenére mindenféle szempontból. Ha csak arra gondolok, lehet, hogy most már

azzal, hogy nagyon sok kulturális rendezvény van, újabb, másabb megítélése van a zenének és mindenfajta hangszeres és énekes zenének. Viszont egy órában tanítják, vagy még csak nem is tanítják, mert sok esetben elkérik az órát, és szívesen oda is adja a tanár, ha olyan. Vagy a sport előtt, vagy a sport mellett kellene lennie. Ezek nagyon fontos kiegészítői az emberi életnek. Hangulatilag is, feszültségoldó is, más az a gyerek, aki zenekedvelő, és zenével kapcsolatot tud fenntartani, vagy egyáltalán kapcsolatban van a zenével. A Bolyaiban jöttem rá arra, hogy én mindig azt hittem, hogy minden gyerek, akit én tanítottam, a panitiakat

Ezek nagyon fontos kiegészítői az emberi életnek. Hangulatilag is, feszültségoldó is, más az a gyerek, aki zenekedvelő, és a zenével kapcsolatot tud fenntartani, vagy egyáltalán köze van a zenéhez.

és a városiakat is beleértve, nagyon szereti a zeneórát. Szóval visszatérve: megírták a rögtönzést a gyerekek, és a jegyek nagyon gyengék voltak. Úgy döntöttem, hogy ezeket a jegyeket nem írom be. Elbeszélgettem velük, hogy megtudjam, miért sikerült ilyen halványan ez, és feltettem a kérdést, mondjátok meg, ki az aki szereti a zenét, a zeneórát, főleg az érdekel, hogy az iskolai zeneórát hányan szeretik. Vagy négyen-ötön nyújtották fel a kezüket. Utána rákérdeztem, melyek azok a tantárgyak, amelyeket igazán szerettek. És rájöttem arra, hogy mivel többnyire reál beállítottságú a bolyais gyerek, a biológiát, az informatikát szeretik, kevesebben a földrajzot, de az is „előbbre” volt, mint a zene. Akkor mondtam a gyerekeknek, hogy látjátok, most kellett megtudnom, hogy amiről én úgy éreztem, hogy mindenki szereti, az nem éppen úgy van. Nem a személyem ellen volt kifogásuk, és ezt tudom, hogy nemcsak udvariasságból mondták. Megéreztem, hogy szeretettel vártak, és vettek körül, csak ez nekik nem jött be, nem mindenki szerette a zenét, a komolyzenét hallgatni. Azt is tudtam, hogy nem szabad sok időt hallgattatni, mert ismertem a bírósági eljárásokat is. Egyébként

van különbség falusi és városi gyerekek között, nem észbeli különbség, mert faluról is sok értelmes gyermek bekerült, hanem a hozzáállás szempontjából. Faluhelyen úgy van, hogy a szülő nem érdeklődik annyit, vagy nem jár annyira utána, hogy a gyermeke hol tart az iskolai eredményeivel, hanem a fontos az, hogy legyen belőle valaki. Nagyon kevés, aki felsőoktatásra irányítja a gyereket, bár vannak. A lányoknál az volt, hogy a stafíringot elkészítik, és már akkor, mikor megszületett, csattogott az osztováta. Az iskolára hagyták a nevelést. A városi iskolában inkább érdeklődtek, érdeklődnek a szülők, még eljárataik pluszórákra is.

– *Mi jelentette tanári pályáján leginkább a sikerélményt?*

– Az, voltak tanítványaim, akik annyira szerették a zenét, hogy zenei középiskolába jöttek, és ma a filharmóniában énekelnek, vagy elvégezték Kolozsváron a zenekonzervatóriumot. Voltak nagyon jó énekeseim. A másik nagy élmény, hogy felléphettünk a Kultúrpalotában a kórusommal. A városi iskolákban, a Bolyaiban nem volt kórusom, a művészetisékekkel évről-évre szerepeltünk. Vannak élményeim, amelyek igazolták, hogy ha azt csinálom, amit szeretek, akkor nem érek el éppen világrengető eredményt, de olyant igen, ami miatt megmaradok az emlékezetükben...

– *Rádiófelvételtől, népdalénekléstől is tett említést. Mikor volt ez?*

– Elsőéves főiskolás voltam Marosvásárhelyen, amikor népdalénekesnek lehetett jelentkezni a rádiónál. Annyira megtisztelő volt számomra bemenni a rádióhoz, és annyira izgultam, hogy először nem ment, aztán belejöttem. Kellek hangú, kis hangterjedelmű – ez volt az értesítő. De behívtak, és mondták, van sok olyan népdal, amit jó lenne, ha elénekelnék. Szerettem. Lehet, hogy nem voltam kellőképpen felszabadult. A mai hozzáállással biztos sokkal bátrabban tudnék énekelni. 72 népdalom van felvéve, nagy megtiszteltetés, hogy Kovács András tanártársammal énekelhettem együtt, és ha nem is sokat, de tízet Széllyes Sándorral is.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Ólomkatona

Ez a legelső olyan reggel, amikor fagyott. A fákat, a földet vastagon borítja a zúzmara, ha csak kinézek *hidegem van*. Jó lenne, ha nem kéne kimenni, meg kimenni is jó lenne azért. Olyan, mintha lehavazott volna. Megkérdem anyámat.

váratlanul, ők is jóllakjanak. Sosem toppan be senki, főleg reggel nem, úgy-hogy evés után mindent visszapakol a helyére.

Bejön nagyapám, ellátta az állatokat. Bent jó meleg van, mert hajnal óta ég a kályhában a tűz, de nagyapám a ka-

Anyám délutános, ilyenkor nem olyan nyugodt a készülődés. Folyton *raplizik* valamin. Nagyanyám mondja így: *raplizik*. Ne *raplizz*, szól rá néha. Anyámnak nem lehet beszélni. Most azért *raplizik*, mert szerinte el fogok késni. De nem fogok elkésni. Ismerem már az órát is. A kismutató a hetes és a nyolcas között van, a nagymutató a négyesen. Mindig ilyenkor indulok, de anyámmal nem lehet beszélni.

A táskámat már az este bepakoltam, csak az uzsonnát kell még beletenni. Jó nagy, műbőr táskám van, üresen is nehéz, hát még könyvekkel megrakva. Plusz a tolltartó, plusz a játékok, amiket aznap el akarok cserélni. Van egy fémből készült kis figura is köztük, kard van a kezében, kalap a fején. Úgy hívom: ólomkatona – pedig réz. Felöltözök, és nagyanyám segít felvenni a táskát. Ahogy megfordítja előttem, látom rajta azt a nevetséges rajzfilmfigurát. Valami kutya. Nem szeretem azt a rajzfilmet.

Jó nehéz a táska, húz hátra, zsibbad a vállam. Nézem a leheletem. Ez a legjobb a hidegben, amíg le nem esik a hó. Azaz hull. De mit csinál a zúzmara? Beteszem a sálam végét a vállam és a táska pántja közé, úgy nem vág annyira. A tolltartómat eltettem, a zöld füzetet eltettem, az uzsonnámat eltettem, a számtankönyvet eltettem. Valami ügyis otthon maradt, de mindig csak akkor derül ki, amikor kéne. Milyen nehéz lenne a táska, ha azt is elrakom...

Október eleje van, már a télkabátot adták rám. Hazafelé melegem lesz benne, kigombolom, ott fog libegni utánam. A táska csak egy uzsonnányival lesz könnyebb, a fejem meg egy rakás új tudástól nehezebb. Ha oldalra nézek, látom a táska sarkát, akkora. Az emberek csak bámulják, hogy viszem azt a hülye kutyát a hátamon. Vigyorog, grimaszol, és nagyon nehéz.

Nagyanyám előkészíti a reggelit. Falusi asszony, nemcsak kóstoltat, telerakja az egész asztalt kajával, ha netán betoppanna még 30–40 ismerős váratlanul, ők is jóllakjanak

A zúzmara is az égből jön, csak nem hull, mint a hó, meg nem is esik, mint az eső. Akkor? Akkor mi? Menj, mosd meg az arcod!

Október eleje van. Már tudok olvasni és írni. Az összes betűt ismerem, mert már második vagyok. Én nem tanul-tam meg még sulis előtt a betűket, mint az elit gyerekek, ezért minden betűt jól írok. Aki rosszul tanulta meg, az mindig rosszul fogja tudni.

Nagyanyám előkészíti a reggelit. Falusi asszony, nemcsak kóstoltat, telerakja az egész asztalt kajával, ha netán betoppanna még 30–40 ismerős

bátjában behoz egy kis hideget. Hideg, és istállószag, és valami egyéb szúrós szagú, amit még nem ismerek. Odszól nagyanyámnak.

Ne tedd el. Azt mondtad, te már ettél. Még eszek.

Akkor még nagyapám iszik. Nem mondom, hogy sokat, de a kevés nem ilyen. Annyit, amennyit a falusiak általában, hogy bírják a hideget és a munkát. Ha kétszer reggelizik, az jelent valamit. Ilyenkor azt mondja mindig: ég a meszes. Ezt nem értem. Akkor még. Nagyanyám visszateszi az ételt, és morog valamit.

FARKAS ILONA JANKA, 11. OSZTÁLYOS

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

vargalaszlloedgar@gmail.com

December 20-áig tart az első félév

Harmincöt tanítási hétből áll a 2019-2020-as új tanév, melynek első féléve szeptember 9-én kezdődött, és december 20-áig tart. A második szemeszter háromhetes téli vakáció után, 2020. január 13-án veszi kezdetét, és június 12-én ér véget. A végzősök számára 2020. május 29-én érnek véget a tanórák, a nyolcadikosoknak június 5. lesz az utolsó tanítási nap. Az oktatási miniszter által jóváhagyott tanévszerkezet a következő szünidőket tartalmazza: téli vakáció – 2019. december 21. – 2020. január 12.; tavaszi vakáció 2020. április 4–21.; nyári vakáció: 2020. június 13. – szeptemberi tanévkezdés. Az elemisták és az óvodások október 26. és november 3. között is vakáción lesznek. A másodikosok, a negyedikesek és hatodikosok tudásfelmérő vizsgáit 2020. május 11. és 28. között tartják.

Óvodát avattak a Kolozsvár melletti Györgyfalván

Felavatták a magyar állam támogatásával felépített óvodát a Kolozsvár melletti Györgyfalva településen. Az avatóünnepségen Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára összefogásra buzdította a térség nemzeteit és egyházait. A györgyfalvi római katolikus egyházközség által felépített emeletes óvodaépület a magyar kormány Kárpát-medencei óvodafejlesztési programja keretében valósult meg, és 220 millió forintba került. Fábián László római katolikus plébános elmondta: másfél évig küzdöttek a bürokráciával, míg sikerült beszerezni az engedélyeket. Ezután fél év alatt bontották le a régi óvodát, és építették fel az újat. Soltész Miklós elmondta: ami az itt élő magyaroknak segítség, az a románoknak és Románia gazdaságának is hasznos. Az efféle létesítmények ugyanis az építkezés után befizetett adók mellett abban segítik Romániát, hogy minél többen maradjanak otthon a szülőföldjükön. Rámutatott: Magyarország kormánya az elmúlt évek során 48 milliárd forintot fordított arra, hogy óvodák, bölcsődék épüljenek, újuljanak meg a Kárpát-medencében. Az összeg mintegy

fele érkezett a Partiumba és Erdélybe, ahol 64 új bölcsőde, óvoda épül, és 367 megújul. Hozzátette: a kormány nemcsak a Magyarországon kívül élő magyarok ügyét karolta fel, hanem a Magyarországon élő nemzetiségeket is. A magyarországi román közösség óvodáinak, iskoláinak a megújítására is jelentős összegeket fordított. „Ha ebben a térségben meg akarunk maradni, nincs más út, mint az összefogás. Ha a térséget közösen meg akarjuk tartani, össze kell fogniuk a nemzeteknek, az egyházaknak” – mondta az államtitkár. Gabriel Costea, a Györgyfalvát is magában foglaló Erdőfelek (Feleac) polgármestere köszönetet mondott az épületért a magyar kormánynak, és méltatta a györgyfalvi közösséget, amiért az óriási munkaerőhiány ellenére fél év alatt felépítették az óvodát. Az óvoda bejáratánál a magyar állam és a római katolikus egyház képviselője és a község elöljárója közösen vágta el a magyar és román nemzeti színű szalagot. A Kolozsvárral szomszédos Györgyfalván a 2011-es népszámlálás adatai szerint 1007-en laknak, a falu lakóinak 87 százaléka vallotta magát magyarnak. A falu közigazgatásilag a román többségű Erdőfelekhez tartozik.

Bölcsődét avattak Nagyváradon

Átadták a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KREK) udvarán felépített negyven férőhelyes Csillagocskabölcsődét Nagyváradon. Az intézmény 120 millió forintos magyar költségvetési forrásból valósult meg a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program keretében. Az avatóünnepségen jelen volt Grezsa István, az óvodafejlesztési programért is felelős miniszteri biztos is. Az esemény után az MTI-nek elmondta: azért különleges a helyszín, mert az épülő csaknem 150 új intézményből ez az egyetlen, amely egy működő püspökség udvarán létesült. Ezt azért tartotta fontosnak, mert mind a bölcsőde közössége, mind pedig a püspökség munkatársai meríthetnek a másik intézmény közelségéből. Az itt nevelkedő gyermekek és szülei a megszentelt helyből, a püspökség munkatársai pedig a gyermekszívjából, mely a jövő üzenetét hordozza.

Az avatóünnepségen Csúry István református püspök hirdette az ígét, majd Farkas Zsolt közigazgatásügyi előadótanácsos köszöntötte a vendégeket. Az óvodafejlesztési program fontosságát hangsúlyozva rámutatott: az egyházkerületben Nagyváradban, Krasznán, Szatmáron, Temesváron és Aradon is készülnek óvodák, bölcsődék.

Kezdődhet a leégett kommandói iskola újjáépítése

Két és fél évvel a tűzvész után elkezdődhet a Kovászna megye legmagasabban fekvő településének, Komandó iskolájának az újjáépítése, közölte a Kovászna megyei önkormányzat, miután kibocsátotta az építkezési engedélyt a kivitelező Baumeister cég számára. Az egyszintes, több mint ezer négyzetméteres ingatlan építését szeptember végén tervezte elkezdni a kivitelező. A kommandói Horn Dávid Általános Iskola régi épülete 2017. január 9-én tűzvészben pusztult el. Leégett az iskolaépület egy része, a két informatikai laboratórium, a raktár, ahol a sportfelszereléseket tárolták, valamint a kilencezer kötetes könyvtár és irattár is. Azóta a település diákjai mostoha körülmények között tanulnak, mivel kevés a használható tanterem. Opra-Béni Béla kommandói alpolgármester a sajtónak úgy nyilatkozott, hogy az iskolában idén összesen 18 óvodás és 64 1–8. osztályos gyerek tanul, és már nagyon várják az új létesítményt.

Tamás Sándor Kovászna megyei tanácselnök elmondta: a kommandói iskola újjáépítése közösségi összefogás eredménye, vállalkozók, magánszemélyek, egyházak, külföldi testvértelepülések és megyék segítettek a közösségen. Az új iskolát a helyi önkormányzat az Országos Vidékfejlesztési Programhoz (PNDL) benyújtott pályázat révén építi fel, amelynek összértéke 4,2 millió lej. Az épületben nyolc tanterem, két óvodai terem, két tanári szoba, 160 férőhelyes konferenciaterem, könyvtár és mellékhelyiségek kapnak helyet. Opra-Béni János alpolgármester azt reméli, hogy a tervezett négy helyett két év alatt sikerül befejezni az iskolaépítést.

Túl kevés a kisegítő személyzet a romániai iskolákban

Arra köteleznék az oktatási minisztériumot egy, jelenleg a parlament asztalán lévő törvénytervezet, hogy biztosítson erőforrást tanácsadó tanárok, moderátorok alkalmazására azokban a tanintézetekben, ahol a diákok több mint 25 százalékának nem sikerül a záróvizsgálata. Az érintettek attól tartanak, ha meg is szavazzák a törvényt, azt nem alkalmazza a minisztérium, hiszen a jelenlegi jogszabályt sem tartja be, és nem biztosít megfelelő számú fejlesztőtanárt, iskolapszichológust, logopédust. Csép Andrea a képviselőház munka- és szociális ügyi szakbizottságának tagja a *Krónikának* arról számolt be, hogy látamozóbizottságként támogatják a tervezetet, melyről a szenátus hozza meg a végső döntést. Az oktatási törvényt módosító tervezet arról szól, hogy minden tanintézményben, ahol a nyolcadikos képességvizsgán és az érettségien a diákok több mint 25 százaléka nem megy át, az oktatási minisztériumnak kötelessége növelni az iskolai tanácsadók, közvetítők és támogató tanároknak szánt álláskeretet. Olyan tanárokat kellene biztosítani, akik segítenek a gyerekeknek tanulni, felkészülni a vizsgákra. „A gyerekeknek meg kellene kapniuk a megfelelő támogatást az iskola részéről, integrálni kell őket, felkészíteni az életre” – magyarázta a Maros megyei politikus. Aki szerint a külföldön dolgozó szülők itthon maradt gyerekei is segítségre szorulnak, de arra is felkészíthetné a gyerekeket az iskola, hogy miként védekezzenek az internetes zaklatás ellen. Csép Andrea elmondta: régóta küzd a minisztériummal, mivel a rendszerben nincs megfelelő létszámú iskolapszichológus, fejlesztőtanár és logopédus. A jelenlegi jogszabály szerint egy tanácsadó tanárnak 800, egy logopédusnak 500 gyereket kell felmérnie, és a terápiára szoruló gyerekekkel is foglalkozniuk kell. A képviselő két éve próbálja kieszközölni a módszertan megváltoztatását, míg a minisztérium végre bekérte az erőforrás és nevelés-tanácsadó központok erre vonatkozó javaslatait.

Tanulnak, mégsem tudnak idegen nyelveket a romániai diákok

Bár a romániai gyerekek 95 százaléka tanul legalább két idegen nyelvet, a

lakosság nagy része mégsem tud más nyelven kommunikálni, derül ki a felmérésekből. Az Európai Unió statisztikai hivatala, az Eurostat nemrég tette közzé a 2017-re vonatkozó nyelvtanulási adatokat, az európai nyelvek napján. Ezekből kiderül, hogy arányaiban a legtöbben Luxemburgban tanulnak legalább két idegen nyelvet a 11 és 16 év közötti diákok. Őket a finnek követik 99 százalékkal, majd az olaszok (97%), görögök (96%), románok, máltaiak és észtek (95%) következnek a sorban. És bár az adatokat tekintve Románia előkelő helyen jár, ez nem jelenti azt, hogy a román állampolgárok beszéljenek is más nyelveken saját anyanyelvükön kívül. Egy másik felmérés szerint ugyanis a romániai lakosok 64,2 százaléka csak anyanyelvén tud, 24,7 százaléka beszél egy idegen nyelvet, 10,2 százalék kettőt, 0,9 hármat vagy többet. Az EU-s átlag szerint az emberek 35,3 százaléka csak az anyanyelvét ismeri, 35,2 százalék egy idegen nyelvet beszél, 21 százalék kettőt, 8,4 hármat vagy többet.

Támogatja a szórványbeli diákok ingázatását a Communitas Alapítvány

Az idei tanévben 742 ezer lejjel támogatja a szórványoktatást az RMDSZ, mely a Communitas Alapítvány révén pályázatot hirdetett szórványtelepülésekről származó vagy szórványbeli magyar iskolákban tanuló diákok, illetve pedagógusok támogatására. A bentlakási és ingázási költségeinek támogatására a szórványkollégiumot vagy oktatási intézményt fenntartó szervezetek pályázhatnak, míg a szórványban oktató pedagógusok ingázási költségeikhez igényelhetnek hozzájárulást. Az elmúlt tanévben a szövetség 1233 tanuló bentlakás és 1324 tanuló ingázási költségeihez járult hozzá. Idén növekedett a keret, 742 lejre lehet pályázni, a leadási határidő október 14. További információk a Communitas Alapítvány pályázati irodájában, telefonon (0264-594 570, 0723-250 324, 0736-444437), valamint a communitas@rmdsz.ro e-mail-címen lehet igényelni.

Támogatják a magyar oktatást Beszterce-Naszód megyében

Több, a magyar oktatás fennmaradását támogató intézkedésre is sor került az új

tanév kezdetével Beszterce-Naszód megyében, számolt be az RMDSZ megyei szervezete. A szövetségnek idén lett tízéves az Iskolatáska programja, melynek keretében minden iskolakezdő diák alapfelszereléssel felszerelt iskolatáskát kap ajándékba. Az észak-erdélyi szóránymegyében az idei tanévkezdéskor 41 előkészítő diák örvendhetett az ajándéknak. A táskákat a megye nyolc településére juttatták el a városok, Beszterce és Bethlen mellett Szentmáté, Magyar-nemze, Magyarborzás, Apanagyfalu, Vice és Cegőtelke kisiskolásai részesültek az ajándékban. A szóránymegyében nem ez az egyetlen, a magyar oktatás fenntartására irányuló program: idén is folytatódik az 2018-ban elindított kezdeményezés, miszerint állják a diákok napi, illetve heti szintű ingázatását a következő útvonalakon: Szentmátéből, Újöséből, Cegőtelkéről, Tacsról, Sófálvárról és Besenyőből Besztercére; Árpástóról, Felőrből, Rettegéről, Somkerékről, Sajószentandrásról, Négerfálvárról, Almásmálomból és Szeszármról Bethlenbe, illetve Kékesről Vichébe. Ezáltal közel száz gyerek ingázatását állják, közölték. Az RMDSZ megyei szervezete a bentlakó diákokat is támogatja, a református egyház besztercei bentlakásában ingyenes szállást, napi háromszori étkezést, biztosít számukra, illetve hétvégén a haza- és visszautazásukat is finanszírozza. A kedvezményeknek köszönhetően idén 30-ra nőtt a bentlakó diákok száma. A szóránymegyében – másik nyolc erdélyi megyével és Bukaresttel egyetemben – a magyar kormány által támogatott délutáni oktatás is elkezdődött. Az Iskola Alapítvány által működtetett délutáni foglalkozáson megyeszerte 114 diák vesz részt Besztercén és Bethlenben, velük nyolc pedagógus foglalkozik.

Felújított óvodaépületben kezdődött a tanév Vámosgálfálván

Európai uniós forrásokból felújított és kibővített óvodaépülettel ünnepelték az új tanév kezdetét a Maros megyei Vámosgálfálván. A 450 ezer eurós beruházásnak – melyből mindössze öt százalék az önrész – köszönhetően létrejött óvodában több mint hatvan gyermek kezdi meg a 2019–2020-as tanévet.

P. M.